Ministerstvo
pro místní rozvoj

OBCEPRO
PROGRAM ROZVOJE OBCE

PROGRAM ROZVOJE MĚSTYSE
KŘIVOKLÁT

NA OBDOBÍ LET
2024 - 2028

Schváleno zastupitelstvem městyse dne 28. února 2024.

Úvod

Program rozvoje městyse (dále jen PRM) je dlouhodobý programový dokument vytyčující vize a záměry obce minimálně na období uvedené v záhlaví tohoto dokumentu. Neomezuje se na jedno volební období, ale formuluje dlouhodobou strategii rozvoje území obce a jejího fungování. Je podkladem pro územní plánování a rozvojové aktivity a pro efektivní využívání finančních prostředků, jak z vlastního rozpočtu, tak z vypsaných dotačních titulů. Slouží představitelům obce jako podklad pro koncepční plánování rozvoje.

PRM vzniká na základě styku správy obce s veřejností, podnikateli v regionu, majiteli pozemků, zástupci místních zájmových spolků a odborníky v daných oborech. Tím umožňuje zastupitelstvu rozhodovat v širším koncepčním rámci a koordinovat aktivity a zájmy různých subjektů působících v obci.

PRM je zpracován dle metodiky garantované MMR ČR. Nastoluje rovnováhu mezi tím, co občané chtějí, a tím, co je dosažitelné. Vychází ze sociálně ekonomické analýzy současného stavu (viz Analytická část), ze SWOT analýzy obce (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby).

PRM není neměnný, každoročně by mělo zastupitelstvo posoudit aktuálnost tohoto dokumentu a jeho plnění, provést případné úpravy dle aktuálního vývoje. Na PRM by měly navazovat roční plány akcí k jeho realizaci dle možností obce.

OBSAH:

A. ANALYTICKÁ ČÁST strana

A.1 Charakteristika městyse

1. Území 3

2. Obyvatelstvo 5

3. Hospodářství..... 10

4. Infrastruktura 10

5. Vybavenost městyse 12

6. Životní prostředí 13

7. Správa městyse 15

A.2 Východiska pro návrhovou část

Dotazníkové šetření veřejnosti 19

SWOT analýza 29

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 Strategická vize 31

B.2 Cíle, opatření, aktivity 32

B.3 Podpora realizace programu 37

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 Charakteristika městyse

1. Území

Městys Křivoklát se nachází ve Středočeském kraji v okrese Rakovník. Rozsah zástavby se výškově pohybuje mezi 240 až 360 m n. m. Městys tvoří 3 části – Křivoklát, Častonice a Písky, o celkové rozloze 6,5 km^2, z toho téměř 2/3 pokrývají lesy, pouze okolo Častonic je krajina otevřená a zemědělsky obhospodařovaná. Městys je součástí památkové zóny státního hradu Křivoklát a je centrem Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko a biosférické rezervace UNESCO Křivoklátsko. V samotné obci a jejím nejbližším okolí se nachází řada kulturních i přírodních památek a pozoruhodností.

Křivoklát vznikl v roce 1892 sloučením vsí Budy v podhradí a vsí Amalín nad hradem. Ves Budy vznikla ve 14. až 15. stol., z této doby se dochoval dodnes pouze podzámecký mlýn. V 16. stol. vznikl nad hradem hospodářský dvůr a ves Čamrdoves, později přejmenovaná na Amalín. Ve stejné době zřejmě vznikla i ves Častonice, tehdy tvořená jen zemědělskou usedlostí. V části Písky, kde původně stála jen hájovna a myslivna, je dnes areál lesnické školy. Nezanedbatelnou součástí jsou i chatové oblasti ve svazích nad řekou Berounkou.

První zmínky o osídlení jsou z 11. stol., kdy zde bylo opevněné přemyslovské hradiště, nacházející se v blízkosti dnešní dominanty obce – hradu Křivoklát. Hrad stál zcela jistě již za vlády Václava I. a později byl rozšířen přibližně do dnešní podoby za vlády Přemysla Otakara II. Důležitým mezníkem pro hospodářský rozvoj zdejšího kraje byl vznik rozsáhlého Křivoklátského panství v polovině 13. stol. rozkládajícího se

mezi Berounem a Rakovníkem (v té době byla tato města založena). Jistý úpadek panství nastal po husitské době.

Dalším významným mezníkem byl prodej křivoklátského panství hraběti Arnoštovi z Valdštejna v polovině 17. stol. Za Valdštejnů byla dále rozvíjena všechna hospodářská odvětví na panství – těžba dříví, hamry, výroba dřevěného uhlí, zpracování železné rudy a další. Vznikaly řemeslnické cechy a díky hospodářskému růstu došlo i k většímu zalidnění Křivoklátska. Vnučka Arnošta z Valdštejna se provdala za knížete Josefa Viléma Fürstenberka, přikoupila některé statky a značně tak zvětšila křivoklátské panství. Za Fürstenberků Křivoklátsko dále rozkvétalo, byly zmodernizovány komunikace, postaveny nové moderní hutě v Nižboru, zvelebováno bylo lesní hospodářství, vystavěny nové obce a koněspřežná dráha. V důsledku hospodářského rozvoje pokračoval růst počtu obyvatel na panství. Zrušení roboty v roce 1848 na zdejší obyvatele nijak nedolehlo, protože praktiky roboty již na křivoklátském panství nebyly dávno používány. K částečnému hospodářskému úpadku fürstenberského panství došlo až koncem 19. stol., zejména po velké povodni v roce 1872, která zničila hutě v Nižboru a válcovny v Roztokách. Nerušeně dál prosperovaly dvory a lesní hospodářství. Podporou kraji byla stavba železnice Rakovník–Protivín, a po jejím dostavění i rozvoj turistického ruchu, který byl podporován tehdejším vlasteneckým nadšením.

Křivoklátské panství zůstalo v majetku Fürstenberků až do převratu po první světové válce, kdy hrad Křivoklát s rozsáhlými lesy a některými dvory převzal pod svou správu československý stát. Mezi světovými válkami bylo v Křivoklátě evidováno na 80 živností, fungoval zde pivovar, velkostatek státní správy, bylo zde více než 10 obchodů a Sokol provozoval biograf v nově postavené sokolovně.

V dnešních dnech je Křivoklát, jako obecně většina malých obcí, poznamenán vznikem nákupních center a středisky služeb ve městech a následným úpadkem místních provozoven. Na Křivoklátě nyní sídlí NPÚ –

správa Státního hradu Křivoklát, Lesy ČR – Lesní správa Křivoklát, Základní škola a Mateřská škola Křivoklát, Lesnická škola a SOU Písky, Úřad městyse Křivoklát, dva obchody, několik restaurací s ubytováním, sportovní areál TJ Sokol a četní drobní živnostníci s max. několika zaměstnanci, nebo spolupracujícími osobami. V sousední obci Roztoky sídlí firma Permon. Řada občanů dojíždí za prací do měst – nejčastěji do Rakovníka, Berouna, Kladna a také do Prahy.

2. Obyvatelstvo

Demografická situace

Evidovaný počet obyvatel městyse Křivoklát ke konci roku 2023 byl 688. K většímu úbytku obyvatel došlo na přelomu 70. a 80. let min. stol. Od roku 2005 se počet obyvatel prakticky nemění a zůstává v rozmezí 670–700 občanů. V letním období přibývají obyvatelé chatových oblastí u řeky Berounky a lze předpokládat, že roste počet osob, které bydlí ve svých rekreačních objektech trvale, aniž by zde byli k trvalému pobytu hlášeni.

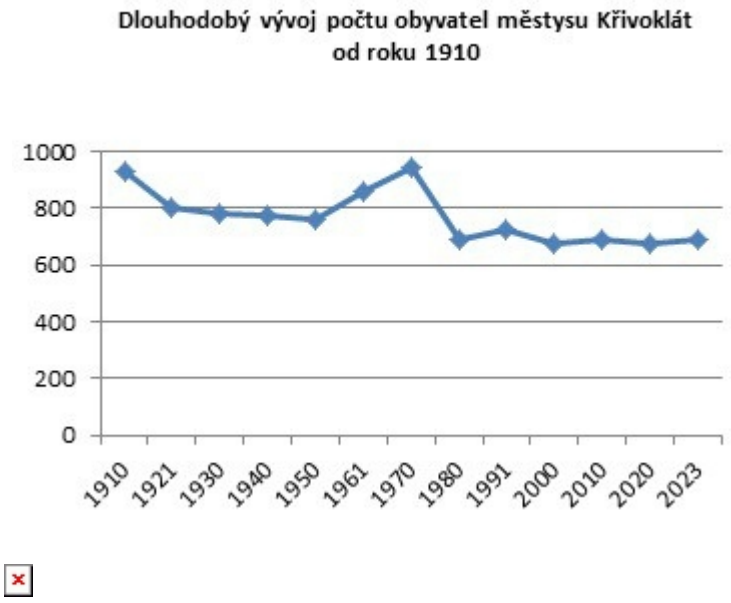

Zdroje dat: ČSÚ a evidence obyvatel městyse Křivoklát

Vývoj populace městyse Křivoklát prakticky kopíruje celorepubliková data s přírůstkem 1 % od roku 2005 do roku 2020. O něco lépe je na tom celý okres Rakovník s přírůstkem 6 % a ještě lépe je na tom mikroregion Křivoklátsko, který můžeme definovat dle územní působnosti pověřeného úřadu Křivoklát, který má za stejnou dobu přírůstek obyvatel 11 % a evidovaný počet 4 344 občanů v roce 2020, s průměrným věkem 44,6 let.

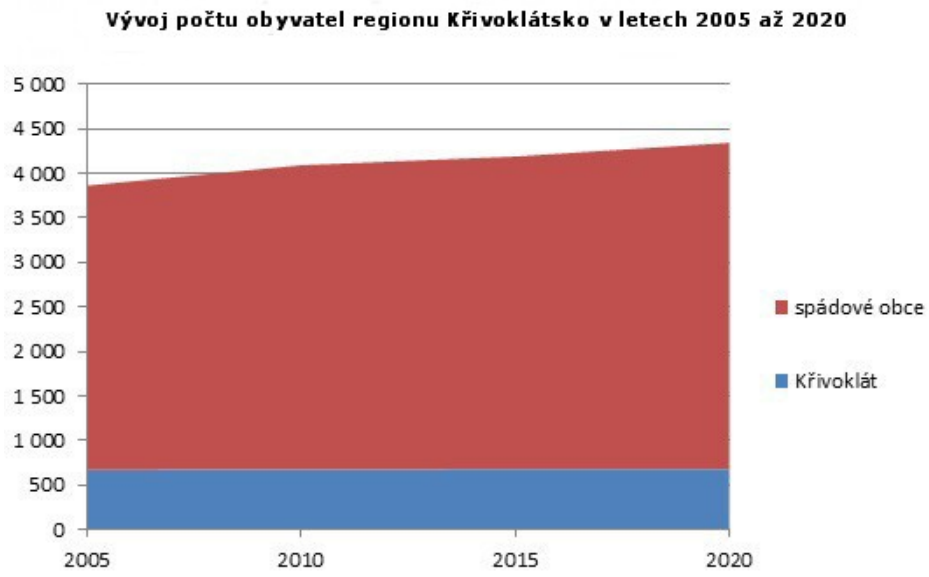

Zdroj dat: ČSÚ

Přestože je Křivoklát poměrně atraktivní lokalitou pro bydlení, jedním z důvodů, který brání dalšímu růstu počtu obyvatel, jsou omezené možnosti další zástavby. Téměř 2/3 katastru Křivoklátu pokrývají lesy, platí zde omezení CHKO a památkové zóny hradu Křivoklát. Městys nevlastní vhodné pozemky. V celém regionu Křivoklátsko je ročně dokončeno v průměru jen 12 nových bytů.

Věkové rozložení obyvatel městyse Křivoklát je v posledních letech téměř stabilní a neliší se příliš od celorepublikových dat. V delším horizontu lze předpokládat stárnutí populace s důsledky po roce 2030.

Zdroj dat: Demografický portál municipality

Spolková činnost a komunitní život v obci

TJ Sokol Křivoklát – rozvoj tělovýchovy a sportu, založeno 1907, nyní má téměř 100 členů, vlastní sportovní areál Kolečko s volejbalovými a tenisovými kurty a ubytovacím a stravovacím zázemím. Dále vlastní Sokolovnu, kde se konají sportovní a kulturní akce. V TJ dlohodobě působí oddíly stolního tenisu,

volejbalu, tenisu, badmintonu, nohejbalu a atletiky. Nově judo a historický šerm, jsou pořádány taneční kurzy – street dance, společenský tanec. Každoročně se koná Lesní běh Malá křivoklátská zařazený do krajského poháru v přespolním běhu mládeže a Poháru běžců Kladenska a Rakovnicka, v roce 2022 to byl již 50. ročník. Dále jsou pořádány pravidelné sportovní turnaje. Byla obnovena filmová promítání. V roce 2023 byla zahájena stavebně-technická obnova sokolovny jako důležitého místa pro komunitní život v obci. Městys Křivoklát podpořil tento projekt finanční dotací ve výši 250 tis. Kč.

SDH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Křivoklát – pobočný spolek v dnešní právní formě vznikl v roce 1995. Původní spolek byl založen v roce 1879, v roce 2019 tak dobrovolní hasiči oslavili 140. výročí od svého založení. Posláním je účinná ochrana života a zdraví občanů a majetku před požáry a poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných událostech. SDH pořádá soutěže v hasičském sportu.

ČSV ZO Křivoklát – pobočný spolek Českého svazu včelařů zahrnující oblast Křivoklát, Roztoky, Velká Buková, Nezabudice, Branov, Týřovice a Skryje. Nyní má 55 aktivních členů, posláním je péče o zachování a rozvoj populací včely medonosné a dalších opylovatelů rostlin, ochrana životního prostředí, přírody a krajiny. První včelařská organizace byla na Křivoklátě založena před více než 100 lety. Samotné včelařství má na křivoklátském panství tradici již po mnoho staletí.

ČRS MO Křivoklát – pobočný spolek rybářského svazu, věnuje se rybářství, ochraně přírody a životního prostředí, výchově dětí a mládeže, zarybňování rybářských revírů (Berounka 5 a Rakovnický potok). Původní rybářský spolek byl založen na Křivoklátě roku 1922.

Děti Křivoklátska – zapsaný spolek založen roku 2000, posláním je podpora využití volného času mládeže na Křivoklátsku se zaměřením na vzdělání, kulturu a sport pro děti, mládež i dospělé, rozvíjení talentu, obnovu a udržení regionálních kulturních slavností, rozvoj kulturního a historického povědomí obyvatel regionu a rozvoj tradičních řemesel. Pravidelně se koná Dětský maškarní karneval, společné plavání a bruslení dětí a rodičů, koncert žáků hudební školy, vodácký výlet, soutěžní den pro děti – tzv. křivoklátský „Boyard", adventní jarmark s kulturním vystoupením, lidové slavnosti, tradice a hudební akce, četné výlety a tvořivé podvečery pro dospělé, nepravidelně taneční kurzy pro mládež a dospělé a řada dalších aktivit. Spolek se podílel výtvarně, finančně a prací na výstavbě dětského hřiště na Amalíně.

Česká lesnická společnost Křivoklát – pobočný spolek založen roku 2000, posláním je zajištění růstu odborné úrovně a vzdělávání svých členů a dalších zájemců, vývoj v lesnictví, práce s mládeží, zejména formou lesní pedagogiky, ochrana přírody a krajiny. ČLS Křivoklát je spoluzakladatelem Lesnického parku Křivoklátsko zahrnujícího území 17 000 ha, který byl v roce 2017 zařazen do Mezinárodní sítě modelových lesů, čímž se mu dostalo mezinárodního uznání.

Spolek Křivonet - zapsaný spolek založen 2005, posláním je podpora využívání internetu a informačních technologií, především výstavba a provoz počítačové sítě pro vzájemnou komunikaci členů a propojení do dalších sítí, zejména internetu, podpora veřejně prospěšné činnosti a kultury.

Náš Křivoklát – zapsaný spolek založen roku 2017, posláním je podpora alternativních projektů v městysi Křivoklát, se zaměřením na vodovod, kanalizaci, čištění odpadních vod, rozvoj turistického ruchu a infrastruktury, podpora územního plánování v městysi Křivoklát, vzdělávání, propagace, ochrana životního prostředí a chráněných zájmů přírody a krajiny, propagace regionu a městyse Křivoklát. Spolek vydává nepravidelně vlastní noviny a pořádá besedy s občany.

Kulturní spolek Křivoklát – zapsaný spolek založen roku 2019, posláním je pořádání kulturních a sportovních akcí a setkání občanů, sportovní a kulturní výchova dětí a mládeže. Pořádá Den dětí, MDŽ, adventní a další akce.

Český svaz ochránců přírody – ZO Křivoklát - pobočný spolek vznikl v roce 1979 jako jedna z nejstarších ZO ČSOP. Sdružuje zájemce o přírodu a její ochranu se vztahem k CHKO Křivoklátsko a křivoklátským lesům. Posláním je ochrana a obnova přírodního dědictví, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. V současné době realizuje několik managementových opatření v okolí Křivoklátu, zejména pastvu louky na Jiráskově vrchu a péči o naučnou stezku v PR Brdatka.

Křivoklátští hudci – zapsaný spolek založený v roce 1996. Posláním je podpora a aktivní účast na rozvoji místní kultury. Věnuje se především sborovému zpěvu lidových písní českých, moravských, ale i jiných národů. Působí především v regionu Křivoklátska.

Myslivecký spolek Eustach Křivoklát – zapsaný spolek vznikl v roce 1993. Sdružuje osoby se zájmem o myslivost. Pronajímá si honitbu od Honebního společenstva Křivoklát, které sdružuje všechny vlastníky honebních pozemků na k. ú. Křivoklát a Městečko.

Křivoklátsko, obecně prospěšná společnost – zřízena koncem 90. let Městysem Křivoklát a Ing. Tomášem Kažmierským za účelem provozování informačního střediska ochrany přírody a zajišťování environmentální výchovy a vzdělávání. Křivoklátsko, o. p. s. vykonává pro AOPK ČR – Správu CHKO Křivoklátsko výchovně vzdělávací aktivity v oblasti ochrany přírody a krajiny, provozuje turistické informační středisko a slouží jako tzv. Dům přírody CHKO Křivoklátsko.

Informovanost občanů o dění v obci

Městys je vydavatelem Křivoklátských novin (reg. MKČR E10831), spravuje své internetové stránky a má fyzickou úřední desku u obchodu COOP v části Amalín. Noviny vycházejí zpravidla 6krát do roka, informují občany o aktuálním dění v obci, o výsledcích jednání zastupitelstva, jsou zde publikovány články ze spolkové činnosti a komunitního života v obci a názory občanů v rubrice „Čtenáři nám píší". Internetové stránky obsahují všechny povinné informace vč. Úřední desky, e-Podatelnu a další potřebné a užitečné informace a odkazy pro občany. V obci je místní rozhlas, který není funkční. O termínech důležitých akcí jsou občané informování pomocí komunikační služby MUNIPOLIS, do které se mohou občané registrovat a zvolit si okruhy informací, o které mají zájem.

Sociální situace

V městysi ani okolí nejsou žádné vyloučené lokality. Nežijí zde žádní občané se sníženou schopností zapojení se do společnosti nebo s problémy přizpůsobení.

Nezaměstnanost se udržuje na nízké úrovni, počet uchazečů o zaměstnání tvoří přibližně 3,5 % občanů aktivního věku (19–65 let). Celkově to je 2,4 % obyvatel, stejně jako v okresu Rakovník i celém Středočeském kraji (údaj k 30. 4. 2019). V městysi je omezené množství pracovních příležitostí. Sídlí zde NPÚ – správa Státního hradu Křivoklát, Lesy ČR – Lesní správa Křivoklát. Jediná větší firma v okolí je Permon v obci Roztoky. Řada občanů za prací dojíždí do vzdálenějších měst. Soběstačnost na trhu práce v regionu Křivoklátsko činí jen 50 %. Pro porovnání v celém Středočeském krajii je to 86 %.

Úroveň vzdělanosti obyvatel městyse je na průměrné úrovni ČR. Mezi obcemi srovnatelné velikosti je to úroveň nadprůměrná. Okres Rakovník je v rámci Středočeského kraje v úrovni vzdělání na prvních místech spolu s okresem Černošice.

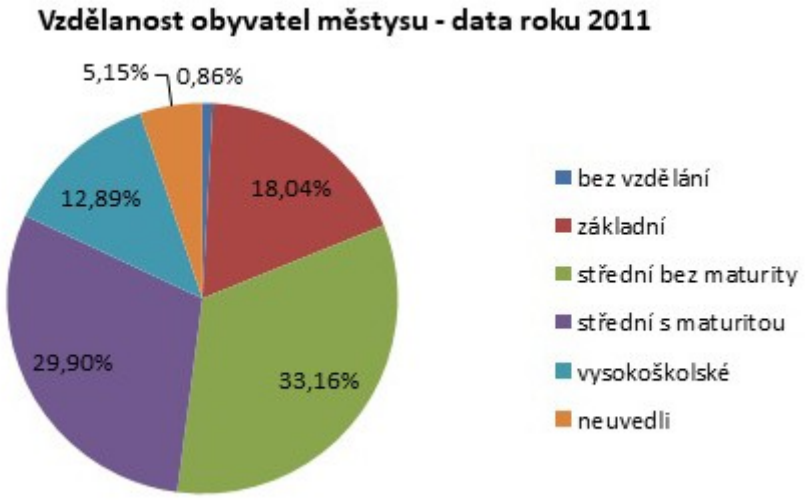

Zdroj dat: ČSÚ

3. Hospodářství

V městysi není žádný větší podnik, který by zaměstnával více než 50 zaměstnanců. Největší zaměstnavatelé jsou státní podnik Lesy ČR – Lesní správa Křivoklát a ZŠ a MŠ Křivoklát a NPÚ – správa hradu Křivoklát. V městysi dále působí drobní živnostníci a zemědělci, převážně bez zaměstnanců. Jediný větší podnik v blízkém dosahu je Permon v sousední obci Roztoky. Slabinami celého regionu Křivoklátsko jsou především digitální infrastruktura, dopravní infrastruktura a nízká soběstačnost trhu práce (50 %).

Agentura CzechInvest označuje region Křivoklátsko jako vhodný pro zpracovatelský průmysl. Toto se ovšem s ohledem na polohu regionu v CHKO a obtížně řešitelnou nákladní dopravu jeví jako nerealistické. Nejvýznamějšími odvětvími jsou cestovní ruch a zemědělství (resp. lesní hospodářství).

Díky přítomnosti hradu, který je národní kulturní památkou mimořádného významu pro cestovní ruch, je v městysi v provozu 8 stravovacích a 5 ubytovacích zařízení a několik privátních poskytovatelů ubytování. Celkem se jedná o cca 70 pokojů a 220 lůžek. V centru obce je parkoviště s restaurací a sociálním zařízením s dostatečnou kapacitou parkovacích míst pro běžný provoz. V případě pořádání větších akcí na hradě je zajišťována regulace dopravy a parkování na přilehlých komunikacích.

Zdroj dat: ČSÚ

Velká část ekonomicky aktivních občanů dojíždí za prací mimo místní region do Rakovníka (15 km), Berouna (25 km), Kladna (35 km) a také do Prahy (60 km).

4. Infrastruktura

Technická infrastruktura

Vodovod – městys Křivoklát je zásoben vodou z místního vodovodu. Původní vodovod byl vybudován v první polovině 18. stol., do dnešní podoby byl rekonstruován na přelomu 19. a 20. stol. Nejdříve sloužil pouze pro potřeby hradu a pivovaru, postupně byl rozšiřován pro obec. Počet přípojek původního vodovodu dosáhl 111, zbytek obyvatel byl zásoben vodou z domovních a obecních studen. Celkový počet čp. na Křivoklátě je 286.

Voda je přiváděna z pramenišť gravitačně. Hlavním zdrojem je zářez na Požárské louce, ležící na katastru obce Městečko. Původní litinový přivaděč již dosluhuje, má délku přibližně 7 km. V části Požáry–Písky byla

provedena výměna původního potrubí. V současnosti je zpracován projekt obchvatu areálu lesnické školy Písky a vyřizují se příslušná stanoviska dotčených institucí. Velmi náročná by byla rekonstrukce zbylého úseku Písky–Křivoklát, který je obtížně dostupný pro stavební techniku. V současnosti je tento vodní zdroj pro potřeby městyse nedostatečný a možnosti zvýšení vydatnosti jsou problematické, nehledě na kvalitu zdroje ovlivněného zemědělskou činností v jeho okolí. Na podzim 2019 byl rozebrán, vyčištěn a opraven jímací systém prameniště na Požárské louce (předtím proběhlo naposledy v 70. letech min. stol.). Přítok do vodojemu se výrazně zvýšil, přesto v letních měsících, kdy je v provozu hrad a obecně vyšší spotřeba vody, se městys neobešel bez dovozu vody. Vodojem má více než dostatečnou kapacitu (sloužil dříve jako nárazová zásoba vody pro varnu pivovaru).

Městys Křivoklát vstoupil v roce 2015 do svazku obcí s názvem Vodohospodářské sdružení obcí západních Čech (dále jen VSOZČ), v rámci kterého nyní 100 obcí spravuje společně své vodovodní a kanalizační sítě s cílem scelování vodohospodářské infrastruktury pro efektivnější správu a hospodaření a zachování únosných cen vodného a stočného. V roce 2021 byla dokončena stavba nového páteřního vodovodu v městysi a zásobního řadu ze zdroje v obci Městečko. Investorem byl VSOZČ, kterému byla poskytnuta dotace MZeČR. Z prostředků městyse byly vybudovány vodovodní přípojky na veřejných částech pro všechny nemovitosti v městysi a postupně dochází k napojení všech zájemců.

Kanalizace – původní splašková kanalizace byla vybudována koncem 90. let pouze pro hrad a parkoviště, později byly připojeny další dvě nemovitosti. Ostatní splaškové vody byly jímány v žumpách a vyváženy na ČOV Roztoky. V roce 2017 VSOZČ vybudovalo společnou ČOV pro Křivoklát a Městečko v místě původní kořenové ČOV vybudované v 90. letech, která dosloužila, a zpracovalo projekt tlakové kanalizace pro obě obce. Způsob odkanalizování byl zahrnut v roce 2016 do Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Středočeského kraje. Tlaková kanalizace získala v roce 2021 po sérii odvolání platné stavební povolení (předchozí stavební povolení bylo na základě odvolání části občanů zrušeno) a v roce 2022 byl dokončen páteřní řad a přípojky na veřejných částech. Přípojky na soukromých částech jsou realizovány společně s vodovodními přípojkami postupně v roce 2023 až 2024. Městys bezplatně poskytuje občanům domovní nádrže, čerpací technologii osazuje bezplatně provozní firma.

Ostatní – v regionu se neuvažuje o plynofikaci, nemovitosti jsou vytápěny převážně pevnými palivy, částečně tepelnými čerpadly. Veřejné osvětlení je ve vlastnictví ČEZ Energetické služby, a. s. Internetové připojení provozuje spolek Křivonet. Pokrytí signálu všech mobilních oprátorů je dobré. V městysi jsou dva rybníky, jejich revitalizace přichází v úvahu po dobudování splaškové kanalizace a vodovodu a za předpokladu dostatečných finančních prostředků.

Dopravní infrastruktura

Městys leží na železniční trati č. 174 spojující Beroun a Rakovník. Jedná se o jednokolejnou neelektrifikovanou železnici. Vlakové spojení do obou měst je dobré, do Rakovníka necelých 20 min. a do Berouna 35 min. Navazuje vlakové a autobusové spojení do Prahy. Od prosince 2019 se staly Rakovnicko a Křivoklátsko součástí PID (Pražské integrované dopravy), to přineslo nejen výhodnější tarify, ale i zlepšení dopravního spojení. Především z Rakovníka do Prahy, kde přibyly rychlíkové spoje. V Křivoklátě přibyly autobusové linky č. 577 na trase Rakovník–Nezabudice, č. 579 na trase Branov–Nezabudice a č. 555 na trase Roztoky–Kladno. Nové jízdní řády jsou lépe propojeny s vlakovými spoji.

Městysem prochází silnice II. třídy č. 227 spojující Roztoky a Žatec přes Rakovník, silnice č. 201 spojující Hřebečníky a Jeneč přes Zbečno a silnice č. 236 spojující Zdice a Slaný přes Lány. Tyto komunikace udržuje Krajská správa silnic Středočeského kraje. Problematický je úsek ulice Hradní (II/201 a II/236), kde je povrch z kostek, což v zimních měsících komplikuje sjízdnost. Silnice se směrem ze svahu dolů na několika místech postupně propadá. Krajská správa silnic byla na havarijní stav upozorňována. Ostatní silnice jsou místní komunikace ve správě městyse. Povrchy nejsou v dobrém stavu, oprava komunikací částečně již proběhla s dokončením výstavby kanalizace, další opravy silnic budou následovat.

Pěší cesty jsou slabinou obce, je zde několik kritických míst. Velmi frekventovaná je Hradní ulice, kde se zejména v létě pohybuje směrem k hradu a od hradu velké množství osob a není zde dostatek prostoru pro zřízení chodníku, ani silnici nelze uzavřít pro automobily. Dalším kritickým místem je cesta z Bud směrem ke křivoklátské škole. V místě pod železničním viaduktem je velice úzký profil, kde se obtížně vyhýbají auta, nemluvě o nebezpečí pro chodce. Téměř všichni rodiče vozí své děti do školy svými auty, pokud nevyužívají autobus. Ve špatném technickém stavu je lávka k nádraží, v havarijním stavu je pilíř na straně Bud, zábranou byla lávka zúžena pro nižší zatížení. V roce 2021 byla předložena studie, proběhl geologický průzkum a je dokončován projekt nové lávky. Předpoklad realizace je v roce 2024 až 2025. V roce 2023 byla dokončena výměna lávky za úřadem směrem ke Kolečku, která musela být v minulých letech úplně uzavřena pro havarijní stav.

Křivoklátem procházejí cykloturistická trasa KO8 a cyklostezka č. 303, která je jedním z úseků dálkové trasy „Po stopách českých králů". Součástí cyklostezky je i lávka u sportovního areálu Kolečko, o kterou se v současnosti nikdo nestará, neboť ji nemá nikdo v majetku. Městys zadal technické posouzení lávky a zvažuje její převzetí do vlastnictví a správy. Lávka je i součástí každoročního běhu Malá křivoklátská pořádaného TJ Sokol, který je zařazen do krajského poháru přespolních běhů. Křivoklátem a okolím prochází několik značených cest Klubu českých turistů, je zde několik značených místních okruhů, naučná stezka Brdatka, Paraplíčko a Dendrologická naučná stezka. V současnosti zpracovává SČK studii proveditelnosti cyklostezky mezi Nižborem a Křivoklátem kolem řeky Berounky. Součástí studie by mělo být i řešení trasy mezi křivoklátskou školou a náměstím Sv. Čecha.

5. Vybavenost městyse

Zdravotnictví a služby

V městysi mají ordinaci 2 praktičtí lékaři. Zubař, pediatr a odborní lékaři jsou v Rakovníku vzdáleném cca 17 km. V Rakovníku je okresní Masarykova nemocnice, kde je i porodnice. V městysi jsou 2 obchody se smíšeným zbožím, domácí potřeby, pošta, 5 restaurací, hospůdka a 2 kiosky s občerstvením.

Městys je zřizovatelem Základní školy a Mateřské školy Křivoklát se spádovou oblastí pro okolní region. MŠ navštěvuje přibližně 30 dětí a ZŠ přibližně 170 žáků. V budově MŠ je místní knihovna. Městys provozuje v centrální části obce parkoviště sloužící k regulaci dopravy. Je vybaveno kioskem občerstvení a veřejnými WC (provozováno nájemcem). Na Amalíně je požární zbrojnice Sboru dobrovolných hasičů Křivoklát. Ve vlastnictví městyse je budova úřadu čp. 93, kde se nacházejí 2 byty, dále objekt bydlení čp. 92 se 3 byty a čp. 115 s 6 byty a ordinací lékaře. Městys má vlastní hřbitov.

V parku na Amalíně městys vybudoval ve spolupráci se spolkem Děti Křivoklátska dětské hřiště s názvem „Pojďte si hrát na náš hrad" ve tvaru trojbokého hradiště inspirované hradem Křivoklát. V lese nad Amalínem se nachází Rekreačně naučný areál Lesů ČR. V městysi se nachází Informační a vzdělávací středisko CHKO, na jehož provoz městys přispívá, dále Informační středisko Lesů ČR.

V prostorách hradu Křivoklát Policie ČR zřídila své kontatkní místo. Nejbližší služebna policie ČR je v sousední obci Roztoky. V Roztokách je také stanoviště rychlé záchranné služby.

Kulturně historické památky

Na území městyse se nacházejí tyto kulturní památky:

- hrad Křivoklát pocházející z 12. stol., jeden z nejstarších a nejvýznamnějších středověkých hradů českých knížat a králů, je zapsán na seznamu národních kulturních památek ČR, tvoří architektonicky i historicky unikátní stavební celek,

- Kaplička Svaté Trojice stojící nad bývalým hradním příkopem u pivovarských sklepů, malá trojboká kaplička pocházející z přelomu 17. a 18. stol., opravená v roce 2008,

- usedlost Častonice čp. 1, vzácně dochovaný areál zemědělské (původně manské) usedlosti,

- pomník Karla Egona II. z Fürstenbergu naproti hradu na tzv. Nových cestách,

- pomník obětem první a druhé světové války, u začátku příjezdové cesty k hradu, odhalený v roce 1931,

- gotický kostel sv. Petra na Amalíně z roku 1522, barokně rozšířen roku 1728 a novogoticky dostavěn 1885,

- Podzámecký mlýn čp. 88 v části Budy ze 14. až 15. stol., v interéru dochovány součásti technického vybavení mlýna, dnes je v soukromém vlastnictví a slouží k bydlení,

- Kaplička Panny Marie u silničního mostu v Budech,

- socha sv. Jana Nepomuckého, barokní kamenný světecký sloup z doby kolem roku 1700, stojí na zídce u Hradní ulice,

- socha sv. Jana Nepomuckého v zahradě Mateřské školy,

- Kaplička sv. Eustacha u silnice z Křivoklátu na Písky, jednoduchá barokní zděná stavba z roku 1697,

- tradiční roubené chalupy Křivoklát čp. 35 a 38, Častonice čp. 222 a 223, dochované historické jádro Častonic - shluk chalup, v Křivoklátě několik monumentálních budov ve stylu moderního klasicismu (pošta, hotel), naproti obecnímu úřadu secesní vila čp. 100 a funkcionalistická vila č. 156, Mateřská škola v neorenesančním stylu a Základní škola ve stylu raného funkcionalismu, která poprvé přivítala žáky v září 1931.

Kultura, sport a tělovýchova

V městysi působí TJ Sokol Křivoklát, který má ve vlastnictví sokolovnu postavenou v roce 1924 a sportovní areál Kolečko od roku 1907, dnes vybavený tenisovými a volejbalovými kurty, ubytovnou a restauračním zázemím. V současnosti existují oddíly: stolní tenis, odbíjená, tenis, badminton, atletika, tanec, judo, šerm a všestrannost. Sokol každoročně pořádá Lesní běh Malá křivoklátská a množství dalších soutěží a pohárů. Na Kolečku se pořádají další kulturní a hudební akce, v Sokolovně se pořádají plesy, maškarní bál pro děti apod. TJ Sokol obnovil v sokolovně nepravidelné promítání filmů.

6. Životní prostředí

Městys se nachází v biosferické rezervaci UNESCO Křivoklátsko a je centrem Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko. Okolní lesy jsou součástí Lesnického parku Křivoklátsko, založeného místní pobočkou Lesnické společnosti ČR, Lesy ČR s.p. a knížetem Jerome Colloredo Mannsfeldem. Je zde dále několik přírodně významných chráněných lokalit – Ptačí oblast Křivoklátsko, Přírodní rezervace Na Babě, PR Brdatka, v obci je několik památných stromů. Celkově je zde nadprůměrné zastoupení lokalit se zvýšenou přírodní hodnotou.

S jistou periodicitou vystupuje do popředí snaha prosadit vyhlášení Národního parku Křivoklátsko. V polovině roku 2021 schválila rada Středočeského kraje doporučení NP zřídit, s tím, že bude respektován postoj dotčených obcí. Po volbách do poslanecké sněmovny na podzim 2021 se záměr zřízení NP dostal i do programového prohlášení nové vlady. Dopady takového kroku, kdy je NP vyhlášen zákonem (tedy jej

prakticky nelze v budoucnu vzít zpět), lze jen těžko předvídat. Zřejmě by byl časem nějakým způsobem omezen volný průchod krajinou, postupně omezována těžba dřeva a prosazována bezzásahová péče o lesy. Mělo by to nepochybně vliv na ekonomiku regionu, pracovní trh a dostupnost zdrojů. Na jedné straně diskuze stojí ochranáři přírody, na druhé straně lesníci, jejichž generace po staletí o lesy pečovaly a i jejich zásluhou tato cenná přírodní společenstva vznikla. Jedná se totiž s naprostou převahou o kulturní nepůvodní lesy. Městys ale nemůže být v tomto arbitrem, pouze může zvažovat pozitivní a negativní dopady obou řešení pro rozvoj regionu a respektovat většinovou vůli občanů.

Celková plocha městyse je 642 ha. Přibližně 2/3 zabírají lesy a 1/4 zemědělská půda včetně zahrad a sadů.

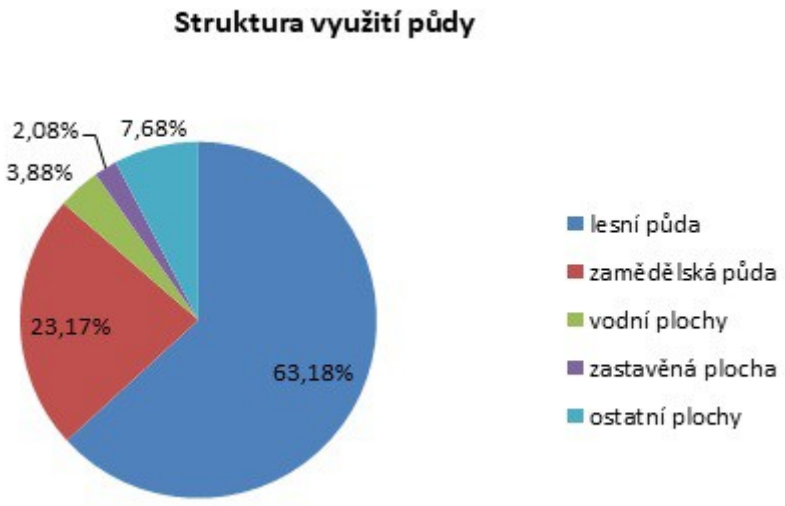

Zdro j dat: ČSÚ

Nakládání s odpady

Městys má uzavřenu smlouvu o pravidelném vyvážení odpadů se společností Marius Pedersen. O do roku 2021 je zaveden systém D2D, který spočívá ve třídění u každé nemovitosti – ke směsnému odpadu přibyly popelnice na plast, papír a bio. Na tzv. hnízdech na veřejných prostranstvích zůstaly jen kontejnery na sklo, kov, nápojové kartony a jedlé oleje. Pro chataře slouží sběrné místo, které má stanoveno otvírací hodiny. Cílem bylo zvýšit podíl třídění a tím přispět ochraně životního prostředí a zároveň celkově zlevnit likvidaci odpadu a v neposlední řadě udržet větší pořádek v obci. Kontejnery na velkoobjemový a nebezpečný odpad jsou přistaveny 2krát do roka. Do budoucna bude nadále sílit tlak na třídění, jak je patrno ze závazné části Plánu odpadového hospodářství Středočeského kraje, vycházejícího z příslušných směrnic EU. K dosažení stanovených cílů bude sloužit silná finanční motivace – likvidace netříděného odpadu se mnohonásobně podraží, postupně budou růst poplatky obcím, na jejichž území se skládky netříděného odpadu nacházejí.

Emise

Většina nemovitostí je vytápěna pevnými palivy s dopadem na kvalitu ovzduší. Situace v zimě není dobrá především v části Budy, kde v zimních měsících ve slunečním stínu zůstávají emise dlouho v přízemních vrstvách. V letních měsících jsou to pak emise z automobilového provozu kolem parkoviště v centrální části obce. Rešením by mohlo být hledání vhodného pozemku pro parkování mimo centrum obce a osvěta ohledně systému vytápění nemovitostí obnovitelnými zdroji ve spolupráci se Středočeským krajem. Městys Křivoklát se na jaře 2023 zapojil do projektu Monitorování vlivu lokálních topenišť na kvalitu ovzduší na Křivoklátsku. Prachosběrné stanice jsou umístěny na budově obecního úřadu a na budově mateřské školky. Aktuální stav kvality ovzduší je on-line veřejně přístupný.

7. Správa městyse

Úřad městyse a jeho kompetence

Úřad městyse sídlí v budově č. p. 93 v části Budy. Je pověřeným obecním úřadem, vykonává v přenesené působnosti státní správu s územním vymezením obcí Branov, Karlova Ves, Křivoklát, Městečko, Nezabudice, Pustověty, Račice, Roztoky, Sýkořice, Velká Buková a Zbečno v rozsahu stavební úřad a evidence obyvatel.

Zastupitelstvo městyse má 9 členů, obec má zřízen kontrolní a finanční výbor. Městys je členem svazku obcí Vodohospodářské sdružení obcí západních Čech (VSOZČ), svazku obcí Kanalizace a voda Křivoklátsko, Svazu měst a obcí, Sdružení místních samospráv, Sdružení obcí Křivoklátska a Svazku obcí okresu Rakovník pro zajištění dopravní obslužnosti.

Přehled hospodaření v letech 2014 až 2023 (v tis. Kč)

Zdroj dat: Účetní závěrky městyse a ČSÚ

V roce 2021 byly zahájeny rozsáhlé plánované investice, na které bylo v letech 2011 až 2020 naspořeno téměř 29 mil. Kč. Jako první byl vystavěn páteřní řad obecního vodovodu a zásobní vodovodní řad z obce Městečko. Bylo pořízeno nové hasičské auto, jako náhrada za staré dosluhující. S tím byla spojena přístavba hasičské zbrojnice. Dále byl vystavěn páteřní řad tlakové kanalizace, a po té společně vodovodní a kanalizační přípojky na veřejných částech. Postupně probíhá připojování jednotlivých nemovitostí v obci s horizontem dokončení do konce roku 2024. V roce 2023 byla dokončena stavba nové lávky za úřadem. Na konci roku 2023 zůstaly k dispozici naspořené prostředky ve výši cca 10 mil. Kč. Z větších investic jsou v dalších letech plánovány opravy komunikací, výměna lávky přes Rakovnický potok k nádraží, pokračující opravy v ZŠ a MŠ a bytového fondu. Lze tak očekávat v letech 2024 i 2025 opět schodkové rozpočty financované z vlastních úspor. V delším horizontu je v plánu realizace souboru energeticky úsporných opatření v ZŠ vč. zateplení fasády a VZT. Pokud dojde k jejich realizaci, investice si pravděpodobně vyžádá financování částečně za pomoci úvěru.

Pozemky ve vlastnictví městyse

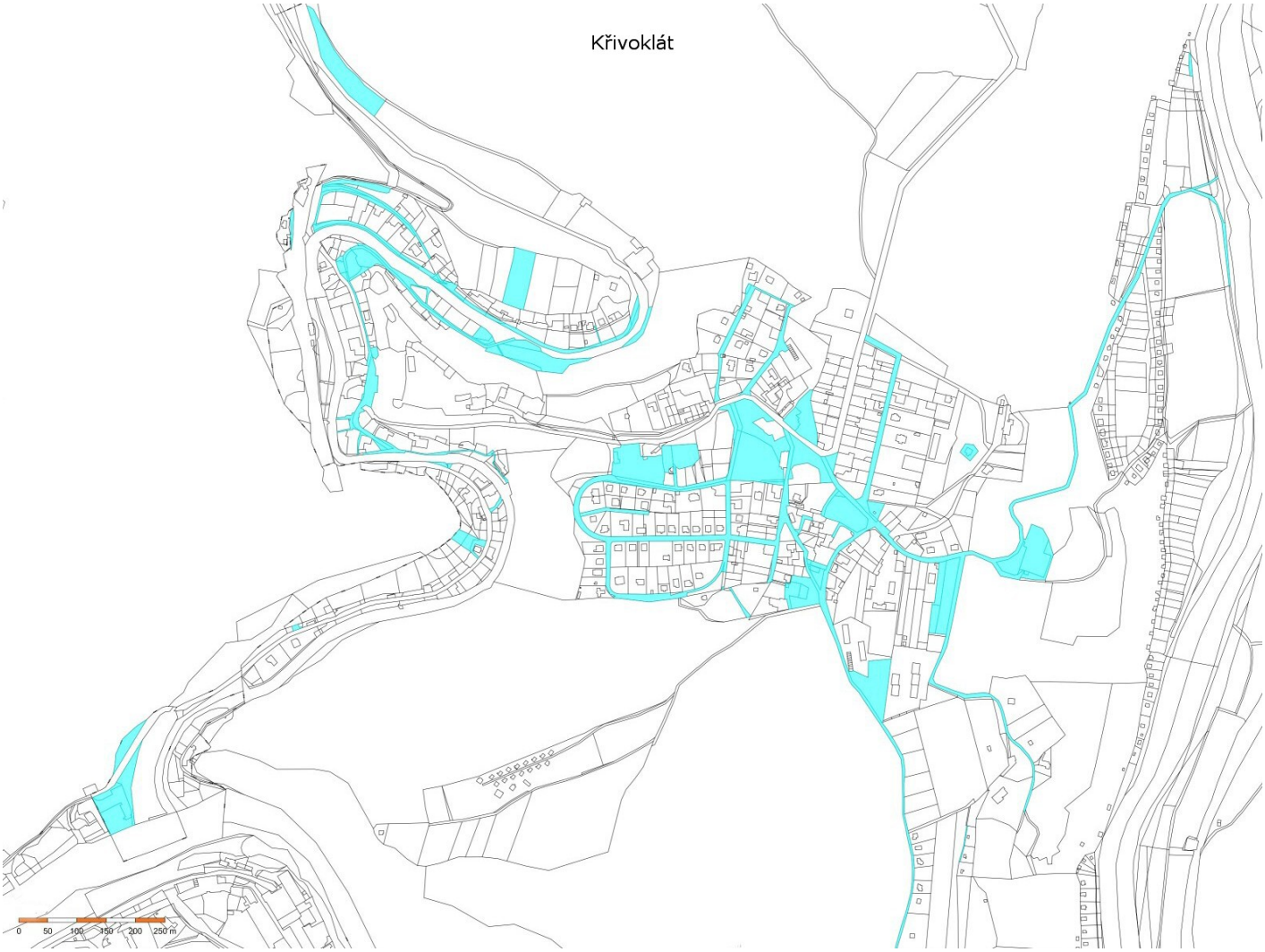

Častonice
0 50 100 150 200 250 m

A.2 Východiska pro návrhovou část

Dotazníkové šetření veřejnosti

Na podzim roku 2020 bylo provedeno dotazníkové šetření veřejnosti, kterého se zúčastnili obyvatelé městyse starší 16 let. Toto šetření je základem pro budoucí rozvoj městyse. Občané se mohli svobodně vyjádřit k tomu, co by v obci chtěli změnit, co jim v obci chybí, jak se jim celkově v městysi žije, co se jim zde líbí, nebo naopak nelíbí, jak by využili obecní finanční prostředky a jaké mají případně náměty a připomínky k budoucímu rozvoji. Výstupy dotazníkového šetření byly použity k doplnění SWOT analýzy (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby), která byla prvotně vytvořena na základě analytické části PRO.

Dotazníky byly mezi obyvatele rozeslány v papírové formě. Na vyplnění dotazníku dostali občané přibližně 3 týdny, aby se každý mohl svobodně rozhodnout, zda se chce do dotazníkového šetření zapojit či nikoliv a měl čas si své odpovědi v klidu rozmyslet. Vrátilo se celkem 104 dotazníků z 544 rozeslaných, procentuálně tedy odpovídalo 19,1 % obyvatel. To není špatný výsledek, v jiných obcích to bývá, dle našeho zjištění, okolo 10 %. Do počtu nejsou zahrnuty 3 anonymní dotazníky. Je pravda, že pro statistické zpracování nejsou osobní údaje důležité, je to ale způsob, jak ověřit, že respondent je obyvatelem městyse. Každý má právo vyjádřit se k záležitostem obce svým jménem, aby jeho názor byl brán vážně. Každému obyvateli, který více rozvedl své náměty a připomínky, tak může vedení obce odpovědět a případně jej kontaktovat k možné spolupráci.

I. RESPONDENTI

Pro potřeby širšího rozhledu byla v prvé části dotazníku zjišťována věková struktura respondentů, vzdělání, jak dlouho v městysi žijí a v jakém typu domácnosti.

I.1.

Mezi respondenty byli zastoupeni prakticky rovným dílem muži i ženy, žen bylo jen o 4 více. Nejmenší procentuální účast byla bohužel u osob v aktivním věku 20 až 49 let. Nejvyšší procentuální účast byla u nejméně početné skupiny obyvatel ve věku 16 až 19 let, odpovídala jich více než polovina.

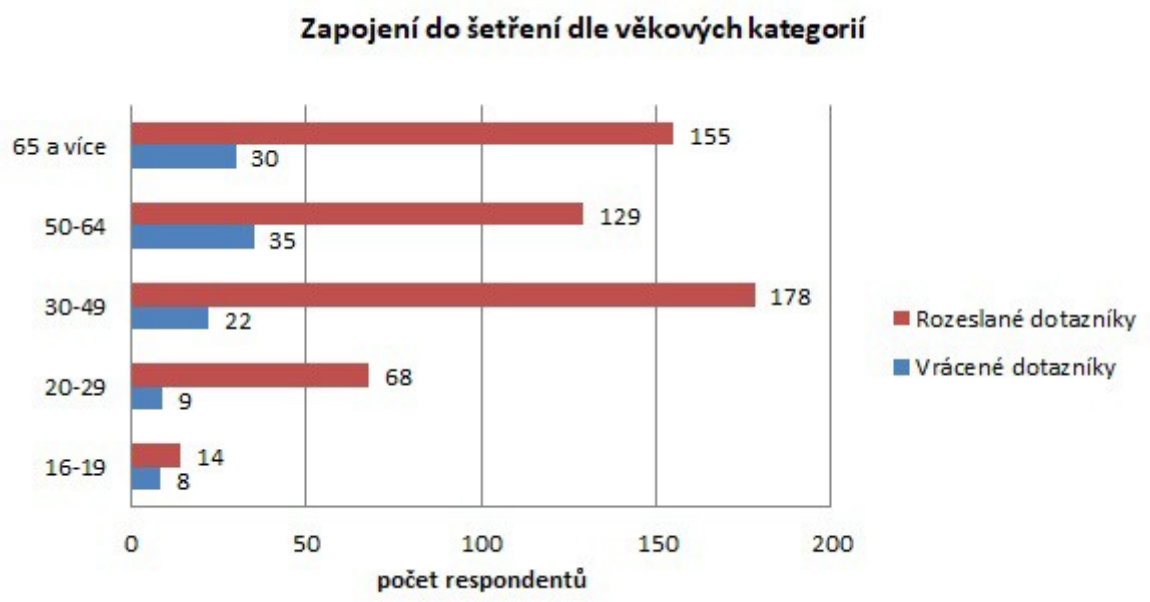

V následujícím grafu je věkové rozložení respondentů. Jak můžeme vidět, obyvatelé ve věku od 50 let výše tvoří celkem téměř 2/3 respondentů.

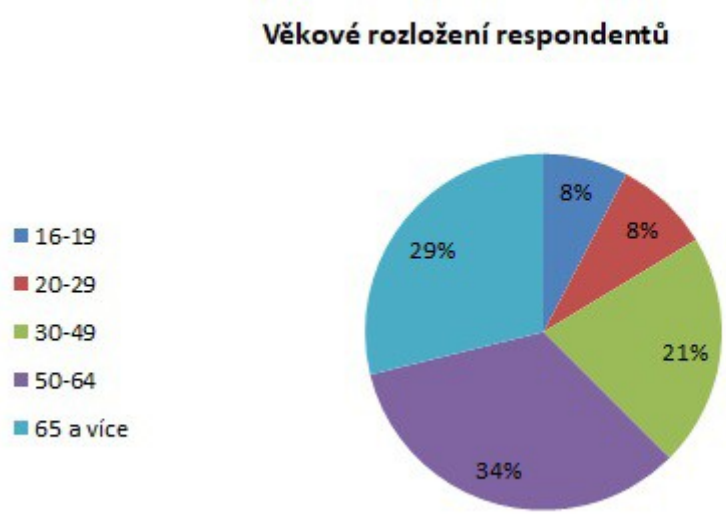

I. 2.

Struktura respondentů dle dosaženého vzdělání je uvedena v dalším grafu. Nejčastější odpovědí bylo vysokoškolské vzdělání. Dva respondenti vzdělání neuvedli.

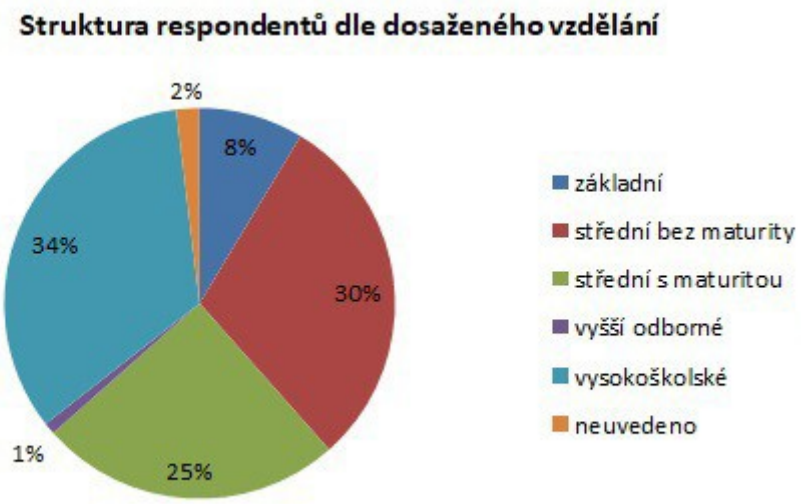

I.3.

Pro dotazníkové šetření a pro plán rozvoje městyse je důležité, jak dlouho respondenti v obci žijí. Tato otázka nám může ukázat, zda jde o dlouhodobý pohled na vývoj a život městyse či naopak pohled nezatížený minulostí a vazbami na region. Z grafu níže je vidět, že největší skupina respondentů, celých 60 %, se do obce přistěhovala v dospělosti a žije zde minimálně 5 roků. Respondentů, kteří se zde narodili nebo žijí od dětství, je více než třetina. Trvalé bydliště v městysi uvedlo 59 % respondentů a občasné bydliště 5 %. Tento údaj neuvedlo 37 % respondentů, ale lze předpokládat, že tu jsou trvale hlášeni a údaj jen neuvedli.

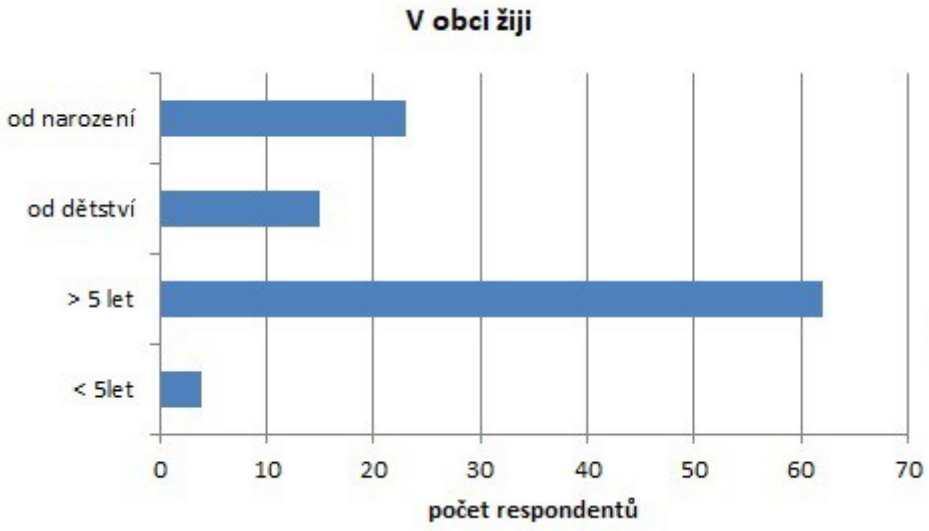

I.4.

Dále bylo v dotazníku šetřeno, v jakém typu domácnosti respondenti žijí, neboť tento ukazatel také významně ovlivňuje potřeby respondentů. Více než třetina respondentů žije v rodině s nezaopatřenými dětmi.

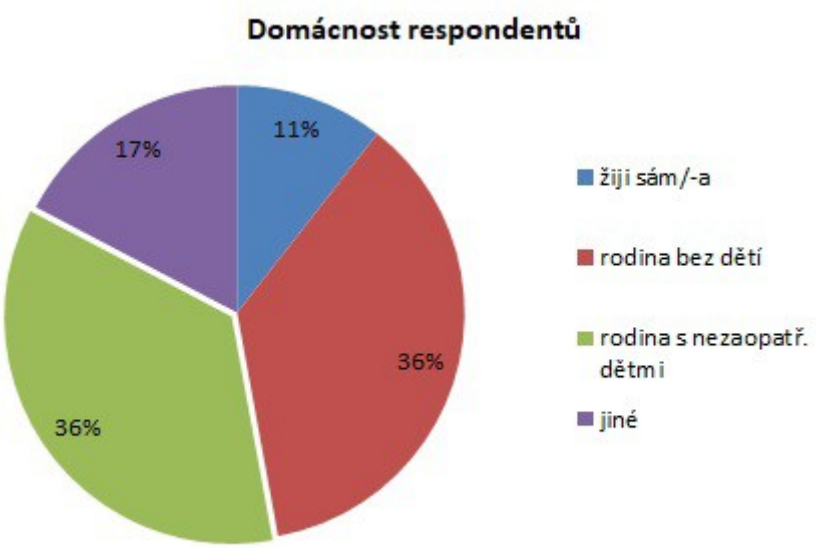

II. PRŮZKUM

Další otázky a grafy již patří do druhé části dotazníku, tedy samotného průzkumu.

II.1.

V úvodní otázce obyvatelé odpovídali na to, jak jsou spokojeni s městysem Křivoklát jako místem pro život. Naprostá většina občanů uvedla odpověď buď „velmi spokojen“, nebo „spíše spokojen“, celkově to bylo 88 % respondentů.

II.2.

Další otázka směřovala na to, co se obyvatelům v městysi Křivoklát nejvíce líbí. Respondenti si mohli vybrat nejvýše 3 možnosti. Jednoznačně dominovaly tři odpovědi – klidný život, příznivé životní prostředí a blízkost přírody. Poslední jmenovanou odpověď uvedlo 93 respondentů (89 %). Je tedy vidět, že obyvatelé Křivoklátu si nejvíce váží přírody, která jej obklopuje. U možnosti „jiné“ uvedli dva respondenti, že se jim zde líbí hrad, a jeden respondent uvedl, že se mu zde nelíbí nic.

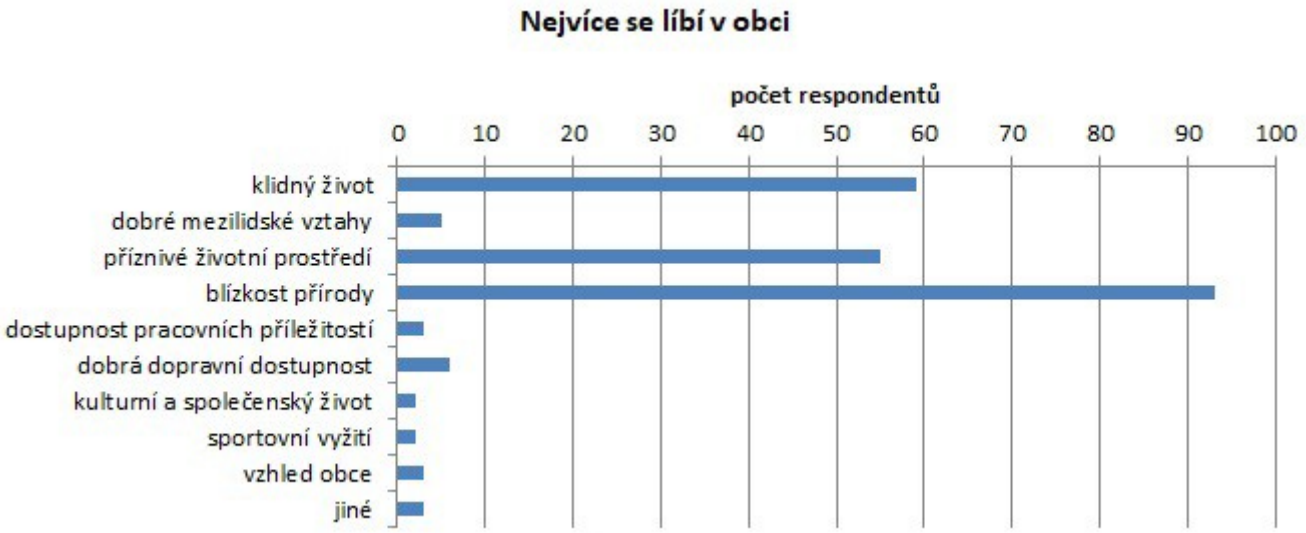

II.3.

Ve třetí otázce obyvatelé odpovídali na to, co se jim naopak v městysi nelíbí. Opět mohli zvolit nejvýše 3 možnosti. Bohužel se ukazuje, že nejpalčivější otázka jsou špatné mezilidské vztahy. Problémem je i nepořádek v obci, nedostatek pracovních příležitostí a nedostatečný kulturní a společenský život. Obyvatelům též chybí dostupnost odborných lékařů, především dětského. V možnosti „jiné" obyvatelé uvedli nejčastěji chybějící kanalizaci a vodovod a stav místních komunikací. Několik respondentů uvedlo také nezvládnutý turistický ruch – především nekázeň při parkování a způsobený nepořádek. Mezi připomínkami se objevila i kritika třídění odpadů, nevzhledné části obce (Budy), stav lávek a stav rybníka.

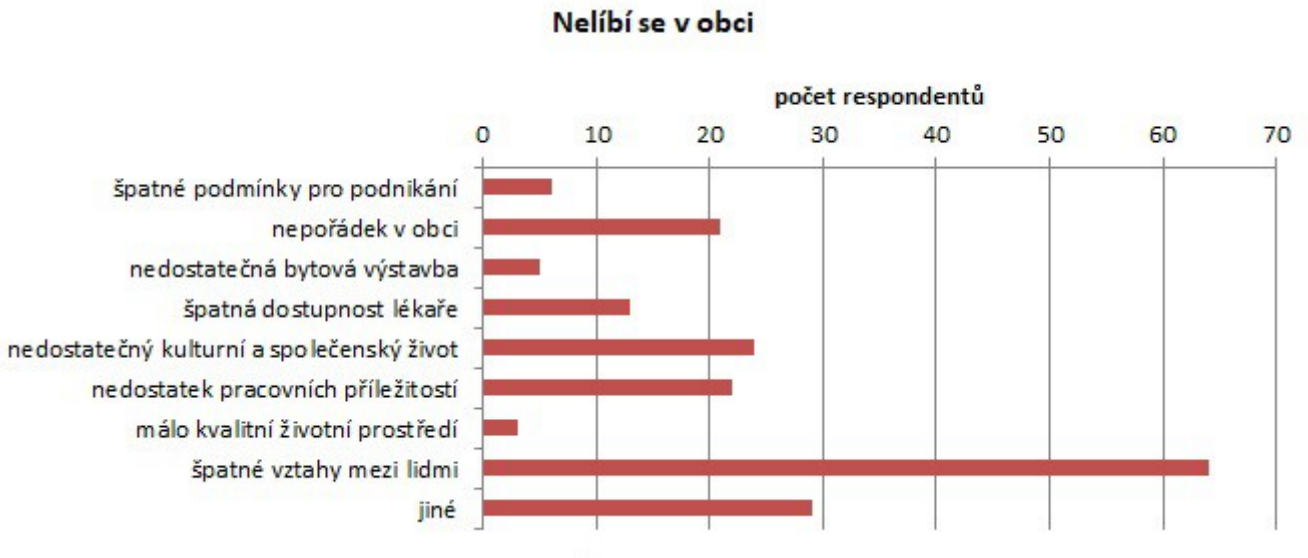

II.4.

Čtvrta otázka byla zaměřena na služby, které občanům v městysi Křivoklát nejvíce chybějí. Jednalo se o otevřenou otázku, kde odpověď respondenti vyjadřovali slovně. Odpovědělo 64 % respondentů. Nejčastější odpovědi jsou uvedeny v grafu níže. Zcela jednoznačně dominuje lékárna, která v městysi ještě před několika lety fungovala vedle praktického lékaře, a obyvatelé byli na její existenci zvyklí. Provozovatel lékárnu uzavřel a bohužel se nenašel další zájemce o pokračování. Častá odpověď je také chybějící bankomat. Ten byl dříve umístěn na parkovišti, provozovatel se jej rozhodl zrušit kvůli nízké rentabilitě. Byl ochoten pokračovat jen v případě poměrně vysoké dotace od městyse.

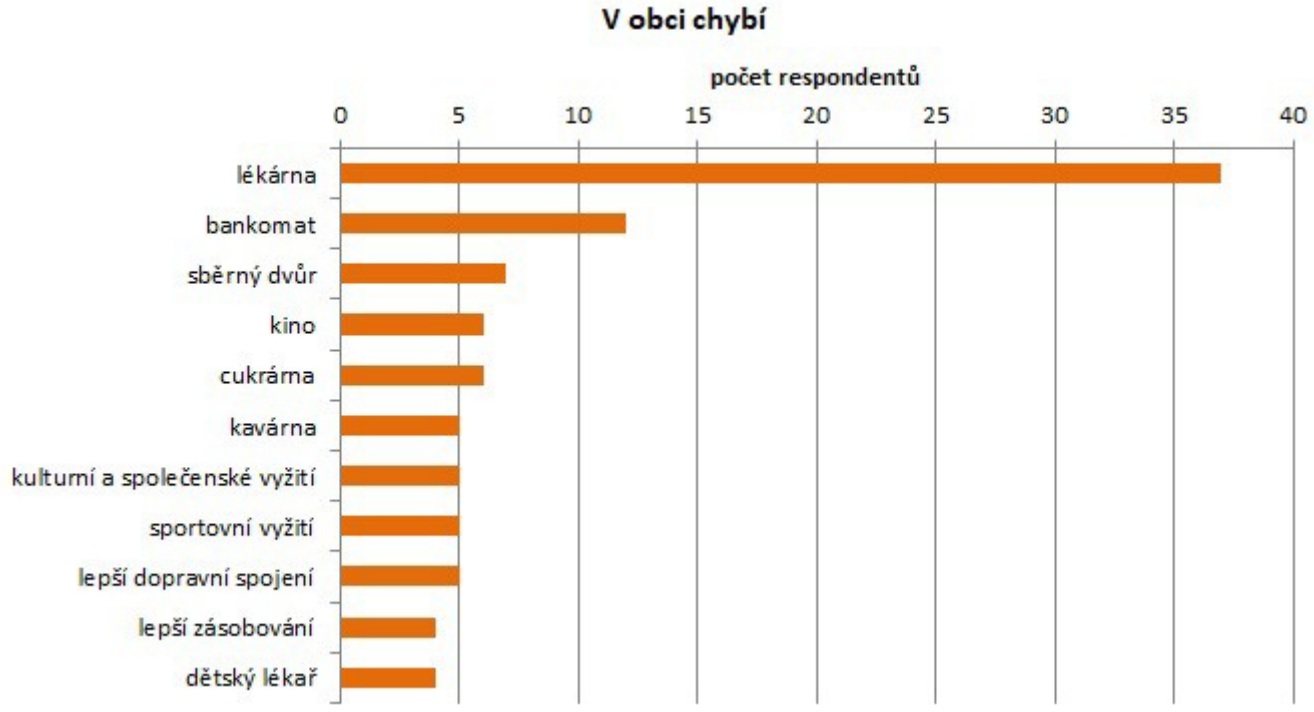

Křivoklát nemá zřízen klasický sběrný dvůr, jen sběrné místo, jehož služeb je možno využít po telefonické domluvě (od ledna 2021 jsou zavedeny otevírací hodiny). Kino fungovalo dříve v sokolovně, nyní TJ Sokol promítání pomalu opět rozbíhá. U dopravního spojení chybí každodenní přímý spoj do Prahy. Mimo služby zařazené v grafu jsou v odpovědích uvedeny jedním nebo dvěma hlasy další služby a vybavení, které zde občanům chybějí. Jsou to řemesla, řeznictví, zelenina, textil a restaurace přijatelná pro místní obyvatele (nyní zaměřené spíše na turisty). Z vybavenosti to je fotbalové hřiště, fitness, rychlý internet, WC u hřiště

na Amalíně, WC a čekárna na nádraží (je majetkem ČD), přechody pro chodce a snížená rychlost v obci (v roce 2021 byl umístěn radar na příjezdu od Lán). Z komunitního života v obci chybějí lepší spolupráce obce a farnosti, spolupráce hradu a obce, mateřské centrum (do roku 2018 fungoval klub Želvička s náplní mateřského centra, provoz byl přerušen pro malý zájem ze strany matek a momentálně nejsou ani vhodné prostory), kroužky pro děti a další vzdělávání pro dospělé. Jeden respondent také uvedl, že mu v městysi nechybí vůbec nic.

Je nutno podotknout, že ne všechno může ovlivnit obec, například to, zda v obci funguje nebo nefunguje nějaký obchod či služba, záleží v první řadě na tom, jestli je někdo ochoten službu poskytovat a otevřít si zde provozovnu. Obec samozřejmě v takovém případě může poskytnout nějaké úlevy či výhody na udržení služby v obci, ale ne vždy je to možné a efektivní.

II.5.

Další dvě otázky směřovaly na hodnocení mezilidských vztahů v obci a zda obyvatelé mají dostatečnou možnost společenských kontaktů. V dnešní uspěchané době je také potřeba se stýkat s dalšími lidmi a udržovat společenský kontakt. Lidská sounáležitost je základním kamenem možného budoucího rozvoje, rozdělená společnost se ubírá vpřed jen velmi obtížně. Je důležité upozornit, že se jedná o otázky, na které je odpověď velmi individuální. Každý ji bude řešit podle sebe a jistě to bude ovlivněno tím, v jakém vztahu je se svými sousedy, zda s nimi vychází či nikoliv, kolik má přátel zde v obci atd. Je tedy potřeba tuto otázku brát s určitou rezervou. Dobře patrné to je u první otázky na úroveň mezilidských vztahů – v Častonicích jsou hodnoceny výrazně lépe, než v samotném Křivoklátu. Jak je patrné z prvního grafu níže, nejčastější odpovědí bylo, že mezilidské vztahy v obci lidé nepovažují za moc dobré. Takto odpovědělo 42 respondentů ze 104. Za špatné považuje mezilidské vztahy 18 respondentů. Naopak za docela dobré je považuje 31 respondentů.

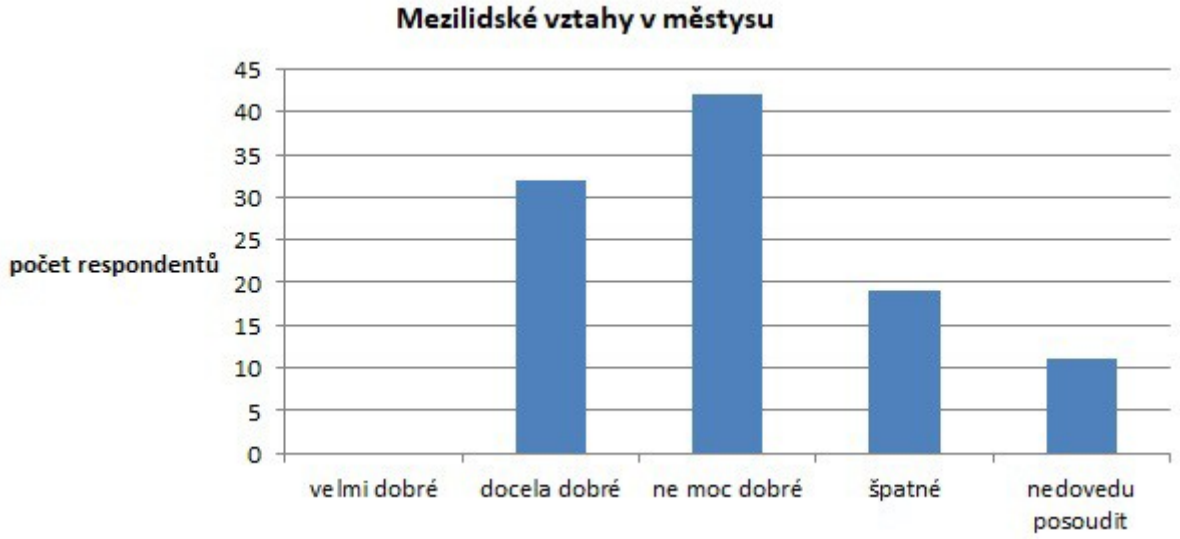

II.6.

Co se týká dostatečné možnosti společenských kontaktů, převládají kladné odpovědi. Společenským kontaktem bylo myšleno především setkávání v obci při různě zaměřených veřejných akcích, ale odpovědi jsou také nepochybně ovlivněny individuálními osobními kontakty každého jednotlivce.

II.7.

Dále nás zajímalo, zda občané sledují dění v obci a jaké informační kanály používají. Potěšující je, že obyvatelé dění v obci převážně sledují a často uvedli více možností. Převládá čtení Křivoklátských novin, často spojené se souběžným sledováním webových stránek obce. Občané se účastní i veřejných jednání zastupitelstva, někteří pravidelně, někteří podle programu, pokud se jich nějakým způsobem týká. Poměrně dost občanů čte zápisy z jednání zastupitelstva uveřejněné na webových stránkách obce. Mimo uvedené možnosti, ze kterých si mohli respondenti vybrat, velké množství respondentů oceňuje zasílání informací pomocí SMS zpráv. Někteří občané by si přáli zprovoznit nyní nefunkční obecní rozhlas.

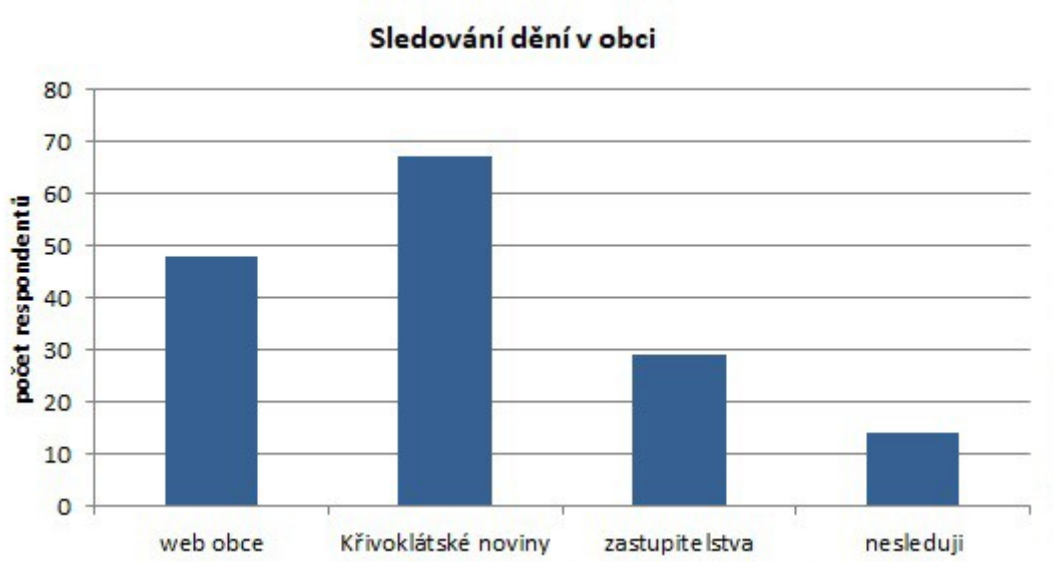

II.8.

Zajímalo nás také, jaký postoj mají obyvatelé k pomoci samotné obci, tedy zda jsou obyvatelé ochotni něco pro obec udělat. V naprosté většině převažovala kladná odpověď, tedy „rozhodně ano“, nebo „spíše ano“, celkem kladnou odpověď uvedlo 71 % respondentů. V možnosti vyjádřit se, jak by občané chtěli pomoci, figurovaly např. tyto odpovědi (seřazené dle četnosti výskytu): brigáda, organizace kulturních, společenských a sportovních akcí, cokoli, úklid obce, údržba zeleně, práce dle vlastní profese, ochrana životního prostředí, sociální a zdravotní služby, samospráva, zvelebování obce, dotace atd. Jeden občan uvedl, že je ochoten obci pomoci kandidaturou do zastupitelstva a jeden občan uvedl, že v případě mobilizace ponese hrdě vlajku městyse v první linii.

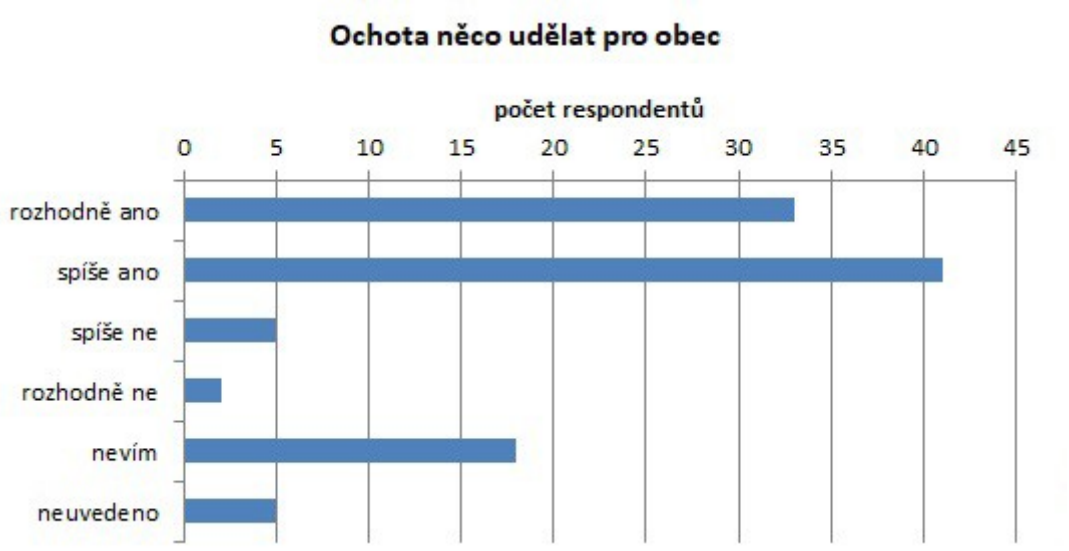

II.9.

Jako devátá byla položena jedna ze zásadních otázek, a sice jak by finanční prostředky obce využili obyvatelé Křivoklátu, k čemu by je použili a co by podle nich bylo potřeba řešit prioritně. Respondenti mohli vybírat max. 2 odpovědi. K této otázce se vyjádřili všichni, nikdo odpověď nevynechal. Dle očekávání nejvíce respondentů by za obecní finance nechalo vybudovat prioritně kanalizaci a dobudovat vodovod a zajistit bezproblémové zásobování pitnou vodou. Tuto možnost uvedlo 88 % respondentů. Následovala rekonstrukce komunikací s podporou 55 % a podpora kulturních, společenských a sportovních akcí s podporu 12 %. V možnosti „jiné" mohli občané jmenovat to, co v uvedených možnostech nenalezli. Tuto možnost využilo 11 % respondentů, kteří uvedli tyto možnosti: vybudování chodníků, pěší cesta ke škole, oprava lávky k nádraží (již je zpracován projekt), „pořádné" parkoviště, plynofikace (bohužel se s ní nepočítá a obec to prozatím ani nemůže ovlivnit), sběrný dvůr, veřejné sportoviště (je zde sportoviště TJ Sokol), lepší vybavení školy a družiny, řešit zanedbaný stav domů v Budech („vzhled jako po válce"), investovat do majetku obce, který bude generovat zisk (bez bližšího určení).

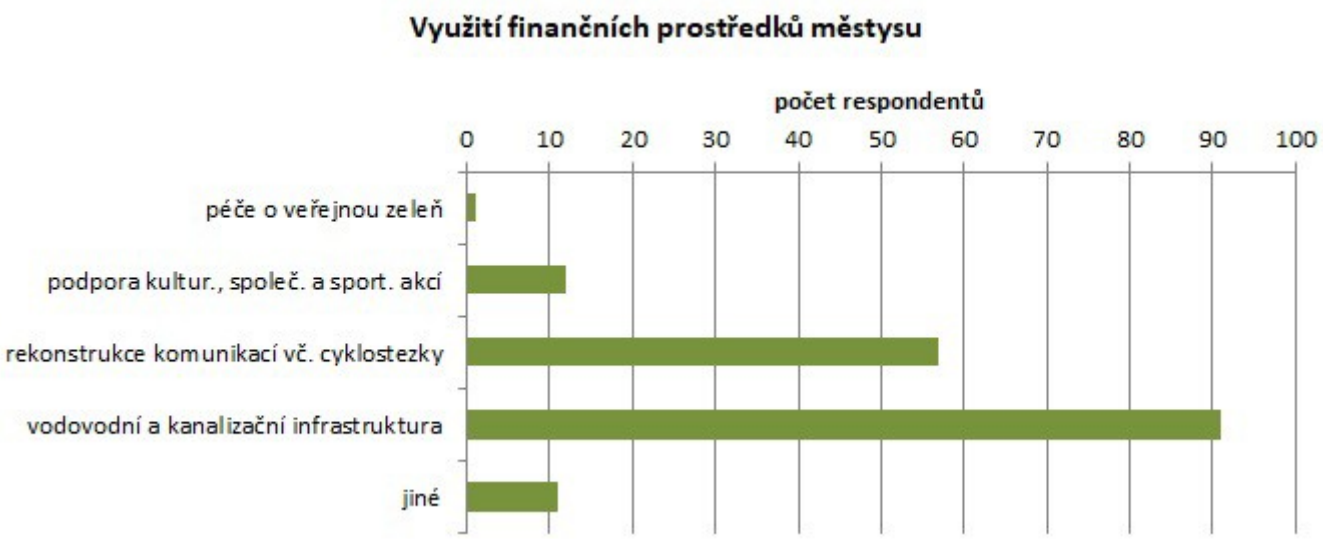

II.10.

V poslední otázce mohli respondenti uvést své náměty, připomínky a osobní vize rozvoje městyse. V otázce nebyly uvedeny žádné návodné možnosti, respondenti se vyjadřovali volně k tomu, co mají na srdci, co by si v obci přáli, co je dle jejich názoru opomíjeno, co by se dalo dělat lépe apod. Této možnosti

využila přibližně polovina respondentů, polovina se nevyjádřila. Nejvíce připomínek a námětů se dle předpokladu týkalo technické a dopravní infrastruktury. Jeden respondent to výstižně shrnul takto: „Základní infrastruktura pro bezpečný a slušný život.“ Dále se obyvatelé vyjadřovali ke vzhledu obce (jak zeleně, tak i zástavby), společenskému životu, vzdělávání, nakládání s odpady, parkovišti a turistickému ruchu a dalším oblastem.

Dopravní infrastruktura

Hojně uváděným námětem je oprava místních komunikací. Nejčastější bylo zajištění bezpečné cesty pro pěší od pošty ke škole a na Amalín a obecně dovybavení obce chodníky. Dalším častým požadavkem je oprava lávek (v té době byly již zpracovávány projekty) a oprava místních komunikací (má smysl po dobudování kanalizace a vodovodu). Dalším častým požadavkem je solení nesjízdných silnic v zimním období (je zde vázáno povolením CHKO). Mezi náměty se dále objevilo zpevnění svahu nad Hradní ulicí kvůli padajícímu kamení, také zřízení pěší cesty v tomto svahu nad silnicí (pozemek správy hradu NPÚ), úprava nevzhledné cesty k nádraží, zákaz těžké nákladní dopravy v obci a snížení povolené rychlosti, zpevnění parkoviště u prodejny COOP. Obyvatelé upozorňovali na neprůchodné cesty „Pod kuchyněmi“ (o zprůchodnění cesty bylo jednáno se správou hradu), neprůchodnou spodní cestu pod Fürstenberkem a špatný stav cyklostezky. Starším občanům chybí autobusové spojení do Rakovníka nebo případný odvoz k lékaři. Vyskytl se také požadavek na úpravu cesty u Kulatého dvora (pozemek nepatří obci, je v soukromém vlastnictví).

Technická infrastruktura

V návaznosti na odpovědi předchozích otázek šetření uvedli někteří respondenti doplňující poznámky k vodovodní a kanalizační infrastruktuře. Byl to vlastní zdroj pitné vody, gravitační kanalizace a přesunutí ČOV do místa za sportovní areál Kolečko. Byly uvedeny i návrhy související s životním prostředím – opatření pro sběr dešťové vody a provádění kontrol jímek u nemovitostí. Vyskytl se požadavek lepšího osvětlení obce nebo návrh na odkoupení osvětlení od ČEZ.

Turistický ruch

Nejčastěji je zmiňována nedostatečná kapacita parkoviště. Mezi návrhy je zřízení parkoviště mimo obec, na stávajícím parkovišti upravit povrch a zavést závorový systém (závorový systém je již ve výhledovém plánu obce a je také tipován pozemek pro druhé parkoviště mimo centrum). Několikrát byla zmíněna lepší spolupráce obce a správy hradu NPÚ. Není ojedinělý názor, že hrad využívá zdarma infrastrukturu obce a přítomnost hradu je tak pro obec spíše jen přítěží. Ve dvou případech bylo obci vytknuto, že neprovozuje parkoviště zcela ve své režii, objevil se také požadavek na non-stop provoz WC na parkovišti. Dále pak byly mezi náměty péče o vycházkové trasy (ne vše je v majetku a kompetenci obce), podpora zachování informačního střediska v Budech a zlepšení jeho služeb, podpora podnikání v oblasti turistického ruchu.

Vzhled obce a veřejná zeleň

Častým námětem je revitalizace rybníka – vyčištění a oprava hráze (také námět znovu vysázet topoly u rybníka), dále úprava zeleně jako takové – odstranění náletových dřevin, prořezání starých stromů a výsadba nových. Dále bylo uvedeno vysázení ovocných alejí na cestě do Častonic, u Polínek a na Požáry, úprava parku, dětského hřiště, umístění květinových záhonů a obecně výzdoba obce, nahrazení stávajících asfaltových chodníků žulovými. Také návrh na využívání služeb architekta pro koncepci estetického rozvoje obce. Nelíbí se nádraží (majetek ČD) a podobně obchod na Amalíně (majetek COOP), což lze vyjádřit slovy jednoho z respondentů: „udržovat genius locci a neničit historický duch“, respondent tím měl ovšem na mysli i současnou novou výstavbu vč. různých nepovolených staveb. Dvakrát se objevil požadavek na dovybavení obce odpadkovými koši vč. sáčků pro psy.

Vzdělávání

Nejvíce námětů, připomínek a požadavků se týkalo ZŠ. Je to především údržba školy a obnova vybavení, ale i zlepšení informovanosti rodičů ze strany školy a zlepšení celkové situace ve škole, aby neodcházeli kvalitní učitelé, rozšíření školní družiny. Dále obyvatelům chybějí kroužky pro děti.

Kulturní a společenský život a sport

Někteří obyvatelé uvedli, že jim chybí více akcí pro děti, společenských akcí a kulturního vyžití, vyžití pro seniory, vyžití pro náctileté a sportovní akce. Vše bez bližšího určení, až na jednoho občana, který si přeje letní kino. Dlužno dodat, že v době provádění dotazníkového šetření následkem epidemie koronaviru (COVID-19) společenský život všude prakticky ustal.

Bytová a jiná výstavba

Obyvatelé projevili v několika případech zájem o bytovou výstavbu nebo prodej parcel pro výstavbu rodinných dmů. Chybí domov seniorů nebo pečovatelský dům, popř. držení rezervního bytu v majetku obce pro občany v nouzi. Je potřebná údržba bytového fondu ve vlastnictví obce. Byl uveden i návrh na koupi „Obecního domu“ (zřejmě s úmyslem zřídit komunitní centrum). Vyskytl se i návrh podpory opravy nebo prodeje zchátralých domů především v Budech. Je nutno dodat, že obec v současnosti nevlastní žádné vhodné pozemky pro bytovou výstavbu.

Nakládání s odpady

Ojediněle se ještě vyskytly požadavky na zřízení sběrného dvora, obyvatelé to již uváděli v části dotazníku „co jim v obci chybí“, a dále zlepšení třídění odpadů (od roku 2021 je zaveden systém D2D a stanoveny otvírací hodiny na sběrném místě).

Obecné

Jednotlivě se vyskytly další podněty – pokutování přestupků (doprava, parkování, šetření vodou, nepovolené stavby), více využívat poradce, právníky a architekty (dotace, financování, dopravní infrastruktura, architektura), napravit devastované vztahy a morální hodnoty v obci tak, aby nebyly překážkou dalšího rozvoje městyse.

SWOT analýza

Silné stránky

Slabé stránky

Příležitosti

Hrozby

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 Strategická vize

Zvelebení obce s důrazem na kvalitu bydlení a využití potenciálu turistické atraktivity městyse.

Kvalitu bydlení ovlivňuje na prvním místě dobudování kompletní infrastrukury – především zajištění dostatku kvalitní pitné vody a výstavba splaškové kanalizace, dále moderní a kvalitní prostředí pro vzdělávání dětí a mládeže a dostupnost dalších služeb. Kvalitní infrastruktura je předpokladem pro rozvoj bydlení a turismu.

Jako důležité se jeví tyto cíle:

1) napojení všech zájemců na novou tlakovou kanalizaci a nový vodovodní řad.

2) opravy místních komunikací – lávky k nádraží a ke Kolečku, povrchy místních komunikací, zbudování chybějících chodníků pro pěší, řešení situace na Hradní ulici – současný pěší a automobilový provoz a cesty pro pěší z Bud směrem k ZŠ,

3) zajištění kvalitního a moderního prostředí pro vzdělávání: Základní škola – především vybavení kuchyně, oprava podlah a povrchů stěn ve třídách (částečně již proběhlo), řešení vlhkosti stěn v suterénu, údržba kotelny, obnova inventáře ve třídách a pokud to finanční možnosti městysu dovolí, zateplení pláště budovy a VZT, Mateřská škola – především nové vybavení kuchyně a rekonstrukce elektroinstalace,

4) zpevnění povrchů stávajícího parkoviště a vybavení parkovacími automaty, popř. zavedení závorového systému, snaha o získání dalších parkovacích ploch pokud možno mimo centrum obce, záchytné parkoviště zatím naráží na nesouhlas vedení CHKO,

5) rekonstrukce obecních bytů, dílčí úpravy Územního plánu podporující výstavbu objektů pro bydlení,

6) údržba a obnova obecní zeleně a revitalizace rybníků,

7) řešení cyklotras vedoucích přes Křivoklát (cykloturista je z hlediska ekologie vítán) – vyznačení a příp. i dobudování objízdných tras k cestám určeným pro pěší a zanesení těchto tras do cyklomap, informační tabule, koordinovat vedení cyklotras v rámci regionu, dle finančních možností převzetí do péče lávek na cyklotrase v katastru městyse, které nemají majitele a nejsou udržovány,

8) osvěta ohledně životního prostředí, motivace k přechodu na systém vytápění obnovitelnými zdroji a snížení emisí za podpory dotačních programů Středočeského kraje,

9) pokusit se navázat partnerské vztahy s kulturně a historicky blízkými obcemi a městy v ČR i zahraničí.

B.2 Cíle, opatření a aktivity

Vysoká důležitost Střední důležitost Nízká důležitost

Cíl : „Základní škola”

Dosluhující spotřebiče v kuchyni, některé vnitřní stěny a podlahy ve špatném stavu, nové boční vchodové dveře, údržba kotelny, vlhkost stěn v suterénu, nevyhovující začištění oken po výměně, drobné vady fasády, dle finančních možností energeticky úsporná optření (zásobník aktivit) - zateplení pláště budovy (energ. tř. 5 !!!), instalaci FVE a VZT.

Opatření : „Opravy a vybavení ZŠ” Pokračování v opravě podlah a vnitřních svislých povrchů ve třídách, nové hlavní vchodové dveře, oprava bočního vchodu, nový povrch hřiště, údržba kotelny.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**
„Opravy zednické a tesařské” Stěny některých tříd a sborovny, výměna části krovu.	2024 - 2025	starosta	100	Vlastní
„Kotelna” Údržba kotelny na základě technického posouzení.	2024 - 2024	starosta	100	Vlastní
„Vstupy do budovy” Nové dveře boční vchod + oprava přístupu (venkovní schody) vč. odvodnění okapu.	2024 - 2025	starosta	300	Vlastní
„Vybaveni školní kuchyně” Pořízení konvektomatu.	2024 - 2024	starosta	200	Vlastní
„Osvětlení tělocvičny” Výměna osvětlovacích těles (úsporná).	2023 - 2024	starosta	150	Vlastní + externí
„Podlahy” Pokračování v opravavách – odstranění PVC a starých parket, položení nové podlahové krytiny.	2025 - 2026		300	Vlastní

Opatření : „Energeticky úsporná opatření” Zateplení pláště budovy, instalace FVE a VZT - přesunuto do zásobníku aktivit - zatím není ve finančních možnostech ani za předpokladu získání dotace.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**

Cíl : „Mateřská škola”

Kompletně celé vybavení opotřebené a zastaralé kuchyně vč. elektroinstalace.

Opatření : „Kuchyně” Kompletní obměna dosluhujícího vybavení.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**
„Nové vybavení kuchyně”	2024 - 2024	starosta	925	Vlastní + externí
„VZT” Projekt a realizace VZT v kuchyni	2024 - 2024	starosta	250	Vlastní

Opatření : „Elektroinstalce” Rekonstrukce nevyhovujících rozvodů.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**
„Rekonstrukce elektroinstalace” Nové rozvody i s ohledem na plánovanou obměnu vybavení kuchyně v roce 2024 a v následujícím roce i v 2.NP.	2024 - 2025	starosta	300	Vlastní

Cíl : „Místní komunikace”

Lávky ve špatném technickém stavu, nedostatečné bezpečnostní prvky, špatné povrchy cest, na mnoha místech chybějí chodníky pro pěší.

Opatření : „Lávky” Městys vlastní lávku k nádraží, nyní kvůli technickému stavu s omezeným provozem, dále je na katastru městysu lávka ke sportovnímu areálu Kolečko bez jasného vlastníka, která je rovněž ve špatném technickém stavu.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**
„Nová lávka k nádraží” Stále probíhají práce na projektu a jednání s památkáři. Proveden geologický průzkum. Předpoklad dotace 50%.	2022 - 2025	starosta	6500	Vlastní + externí

Opatření : „Opravy místních komunikací” Opravy povrchů místních komunikací a doplnění chodníků po dokončení kanalizace a vodovodu.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**
„Panelová silnice na Sokolí” Rozšíření původní provizorní panelové silnice po dokončení vodovodu a kanalizace.	2024 - 2024	starosta	200	Vlastní
„Silnice Křivoklát–Častonice” Oprava rozbité silnice.	2024 - 2025	starosta	2000	Vlastní + externí

Opatření : „Pěší cesta Budy–ZŠ” Chodník zbudován jen v krátkém úseku, na zbylé trase pohyb pěších ve frekventované a úzké silnici č. II/227, kterou nelze v některých částech zúžit zřízením chodníků. Nutno hledat alternativní trasu.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**
„Zadání studie řešení pěší cesty Budy–ZŠ” Podmínkou je proveditelnost z hlediska finančních možností obce. V roce 2023 zahrnuto do studie proveditelnosti cyklotrasy Nižbor-Křivoklát v režii SČK.	2023 - 2024	starosta	0	Externí

Cíl : „Obecní byty”

Městys má ve vlastnictví 3 nemovitosti s byty, v čp. 92 a 115 je nutná výměna oken, v čp. 92 zateplení půdy, jsou zde problémy s vlhkostí a plísní, v čp. 115 jsou byty ve špatném technickém stavu – především rozvody sítí.

Opatření : „Rekonstrukce čp. 92” Je žádoucí výměna oken ve všech 3 bytech a rekonstrukce rozvodů sítí ve 2 bytech, celková rekonstrukce uvolněného bytu.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**
„Výměna oken 10 ks”	2024 - 2025	starosta	200	Vlastní
„Zateplení půdy”	2024 - 2024	starosta	300	Vlastní
„Hydroizolace” Odkopání a izolace proti vlhkosti.	2024 - 2025	starosta	300	Vlastní
„Oprava bytu” Celková rekonstrukce uvolněného bytu.	2024 - 2024	starosta	400	Vlastní

Opatření : „Rekonstrukce čp. 115” Postuponá rekonstrukce bytů a výměna oken.	**Od - do**	**Odpovědnost**	**Náklady (tis. Kč)**	**Zdroj financování**
„Rekonstrukce bytu 1.NP č.4” Rekonstrukce uvolněného bytu	2023 - 2024	starosta	400	Vlastní
„Výměna oken” Pokračování - další okna.	2024 - 2026	starosta	500	Vlastní
„Rekonstrukce bytu 2.NP č.5” Po přestěhováním nájemníka do č.4.	2025 - 2025	starosta	500	Vlastní

Cíl : „Parkoviště”

Provoz na parkovišti zajišťuje smluvní subjekt. Část povrchů je tvořena panely, část štěrkem. Okolí parkoviště je místy zarostlé a nevzhledné.

Opatření : „Parkovací automaty”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Úpravy stávajících parkovacích ploch a osazení parkovacími automaty.				
— „Instalování parkovacího automatu na centrálním parkovišti” Pokud se osvědčí, instalace na dalších místech pro parkovaní.	2024 - 2024	starosta	400	Vlastní

Cíl : „Hřbitov”

Poškozené zdivo oplocení a přerostlé dřeviny narušující zdivo, potřebná údržba a zpevnění cest.

Opatření : „Údržba hřbitova a válečných hrobů”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
^^ „Údržba a zpěvnění cest”	2024 - 2024	starosta	100	Vlastní
— „Oprava válečných hrobů”	2024 - 2024	starosta	50	Vlastní + externí

Cíl : „Životní prostředí a vzhled obce”

Údržba zeleně v obci, parku a revitalizace rybníků.

Opatření : „Obecní zeleň”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Údržba zeleně a dle potřeby postupná obnova.				
— „Prořez suchých stromů, odstranění náletů, postupně nová výsadba”	2024 - 2028	starosta	500	Vlastní
— „Revitalizace nám. Sv. Čecha”	2024 - 2025	starosta	285	Vlastní + externí
— „Obecní technika” Víceúčelové užitkové vozidlo ZEBRA 4x4	2024 - 2024	starosta	1300	Vlastní

Cíl : „Vodovod”

Zprovozněn nový vodovodní řad a alternativní přivaděč z vodojemu z Městečka. Vystaveny odbočky ke všem nemovitostem, postupně jsou napojováni všichni zájemci, předpoklad dokončení v roce 2024.

Opatření : „Obecní vodovod”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Dokončen nový vodovodní řad s možností připojení všech 286 čp. nemovitostí. Městys je investorem přípojek na veřejné části.				
^^ „Přípojky vodovodu na veřejné části” Dokončení zbylých přípojek již uhrazeno v roce 2023 z příspěvku VSOZČ.	2024 - 2024	starosta	0	Vlastní

Cíl : „Kanalizace”

V roce 2022 byl dokončen nový řad tlakové kanalizace umožňující napojení všech 286 čp.

Opatření : „Splaškové kanalizace”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Napojení všech zájemců na nový řad tlakové kanalizace. Investorem přípojek na veřejné části byl městys.				
^^ „Nádrže domovních čerpacích stanic” Jsou poskytovány bezplatně majitelům napojovaných nemovitostí. V roce 2024 napojení posledních zbylých nemovitostí.	2024 - 2024	starosta	1500	Vlastní

Cíl : „Podpora bytové výstavby”

Aktualizace územního plánu.

Opatření : „Územní plán”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
– „Zpráva o uplatňování územního plánu obce” Zpracování zprávy jako podklad pro změny ÚP.	2024 - 2024	starosta	200	Vlastní
– „Nový ÚP” Uvažované změny - snížení stanovené minimální výměry stavebních pozemků u některých zastavitelných ploch. Rozvolnění zástavby k okraji obce řešit úpravou procenta zastavitelnosti ploch. Případné další vhodné úpravy pro podporu bytové výstavby. Dále případně zapracovat do ÚP studie proveditelnosti pěších cest a záchytného parkoviště (viz Cíle „Místní komunikace" a „Parkoviště").	2025 - 2027	starosta	500	Vlastní

Zásobník aktivit

„Parkoviště u hřbitova.”	-		0	Vlastní
Umístění pravděpodobně po pravé straně silnice (lesní pozemek). Dále možno zřídit parčík v trojúhelníku mezi silnicí a hřbitovem (obecní pozemek). Případně doplnit veřejné osvětlení. ! Zatím negativní stanovisko CHKO !				
„Parkoviště u dětského hřiště.”	-		0	
Rožšíření parkoviště naproti IS LČR směrem k dětskému hřišti.				
„Chodníky pro pěší na Amalíně.”	-		0	
Vybudování dalších chodníků a celkově řešit situaci pro pěší na Amalíně.				
„Rekonstrukce centrálního parkoviště.”	2026 - 2028	starosta	2 000	Vlastní + externí
„Hřiště ZŠ”	2025 - 2025		600	Vlastní + externí
Nový povrch hřiště.				
„Střecha čp. 115”	2027 - 2028	starosta	1 000	Vlastní
Výměna střešní krytiny.				
„Byty čp. 115”	2024 - 2028	starosta	900	Vlastní
Celková rekonstrukce dalších bytů.				
„Záchytné parkoviště – studie”	2025 - 2025	starosta	100	
Vytipování místa a výstavba záchytného parkoviště mimo centrum obce s rozumnou pochozí vzdáleností k hradu. Podmínkou je realizovatelnost s ohledem na omezení platných v CHKO Křivoklátsko.				
„Revitalizace rybníků”	-	starosta	2 000	Vlastní + externí
Vyčištění rybníků a oprava hrází, výsadba stromů.				
„Park u dětského hřiště”	2025 - 2027	starosta	0	Vlastní
Rozšíření parku u dětského hřiště směrem k hlavní komunikaci (pod č. p. 5).				
„Zateplení pláště budovy a instalace VZT”	2026 - 2028	starosta	10 000	Vlastní + externí
Provedení v návaznosti na vyhlášení opatření "Zelená úsporám". Bez získání dotace a překlenovacího úvěru nelze z prostředků městyse realizovat.				
„Umístění fotovoltaických článků na střechu tělocvičny.”	2025 - 2027	starosta	650	Vlastní + externí
Dotace 50–70 % podle dostupného dotačního titulu. S ohledem na novelu energetického zákona (komunitní enrgetika) by bylo možné rozšíření i na střechu hlavní budovy a založit energetickou společnost, to by ovšem bylo realizovatelné jen ve svazku obcí, nikoli samostatně.				
„Oprava zdiva okolo hřbitova.”	-	starosta	100	
„Zateplení fasády požární zbrojnice.”	2026 - 2026	starosta	500	Vlastní
„Oprava kapličky Panny Marie” u čp. 172	2028 - 2028	starosta	300	Vlastní

B.3 Podpora realizace programu

Realizace Programu rozvoje městyse

Za zajištění programu rozvoje obce je zodpovědný starosta, místostarosta a zastupitelstvo, kteří také koordinují všechny činnosti a aktivity, které povedou k naplnění tohoto strategického dokumentu.

Monitoring plnění

Sledování bude probíhat prostřednictvím Zprávy o plnění za kalendářní rok, která bude zveřejněna nejpozději do 28. 2. následujícího roku na zastupitelstvu obce. Za zpracování samotné Zprávy o plnění je zodpovědný místostarosta, který je také zodpovědný za zajištění sběru dat, potřebných pro monitoring a hodnocení plnění. Zpráva o plnění reflektuje i aktuální situaci a náměty a připomínky, které se do té doby vyskytnou. Hodnocení plnění probíhá na zastupitelstvu.

Aktualizace

Za aktualizaci dokumentu je zodpovědný starosta a místostarosta městyse. Aktualizace probíhá jednou ročně na základě Zprávy o plnění za předchozí rok po projednání a schválení zastupitelstvem. Za přípravu aktualizací, podkladů pro ně a souhrnů, jež budou sloužit k vyhodnocování programu, zodpovídá místostarosta.

Zpřístupnění dokumentu

Dokument bude přístupný v elektronické podobě na webových stránkách městyse Křivoklát a v listinné formě k nahlédnutí na úřadu městyse na adrese Křivoklát 93.